

T.C.

**KIRIKKALE VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**İL EKONOMİK
GÖRÜNÜM RAPORU
2023**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

1. İÇ TİCARET	3
1.1.İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	4
1.1.1. Ticari Elektronik İleti Şikâyetleri:	4
1.1.2.Perakende Ticarete Yönelik Hizmetler:	4
1.1.3.Anonim Şirket Bakanlık Temsilcisi Görevlendirme Hizmetleri:	5
1.1.4.Lisanslı Depoculuk Denetimleri:	5
1.1.5.Cokey Numarası İşlemleri:	5
1.1.6.Tarım Ürünleri Ticareti:	5
1.1.7.Ticaret, Sanayi Odası ve Ekonomik Göstergeler:	6
1.1.8.Firma Dağılımı	6
1.1.9.TSO'ya Kayıtlı Üyelerin Dağılımı	7
1.1.10.Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası Üyeleri Meslek Grubuna Göre Dağılımı	7
1.1.11.Kurulan Ve Kapanan Şirket, Kooperatif ve Gerçek Kişi Ticari İşletme Sayısı	8
1.1.12.Ticaret Borsasına İlişkin Temel Bilgiler	8
1.1.13.Borsanın 2023 yılındaki işlem miktarları ve üye sayıları dağılımı	8
1.1.14.Protesto Edilen Senet Sayılarının Dağılımı ve Tutarı	9
1.1.15.Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Sayılarının Dağılımı ve Tutarı (TL)	10
1.1.16.Aylara Göre Karşılıksız Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)	11
1.1.17.İbrazında ödenen çeklerin Adet ve Tutarı (TL)	11
1.1.18.Aylara Göre İbrazında Ödenen Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)	12
1.1.19.İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti	12
1.1.20.Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi	13
1.1.21.Kuyum Ticareti Yetki Belgesi	13
1.1.22.Alışveriş Merkezleri	13
1.1.23.Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler	14
1.2.ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	15
1.2.1.Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği Meslek Grubu	15
1.2.2.Esnaf ve Sanatkârların Cinsiyet Dağılımı:	15
1.2.3.Esnaf ve Sanatkârların Yaş Ortalaması:	16
1.2.4.Esnaf Ve Sanatkârların Terkin ve Tescil Sayıları	16

1.2.5.En fazla Tescil Yapılan 3 Meslek	16
1.2.6.İşyeri sayısı En fazla Artan 3 Meslek	16
1.3.KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER.....	17
1.3.1.Kooperatif Türleri,Sayısı ve Genel Kurul Sayısı	17
1.3.2.Kadın Kooperatifleri, KOOP-DES Hibe Desteği ve Yapılan Çalışmalar.....	18
1.4.TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİM İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER	20
1.4.1.İstatistik Veriler.....	20
1.4.2.Yıllarına göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları	20
1.4.3.Konularına Göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları	21
1.4.4.Tüketici CİMER Başvuruları	21
1.4.5.CİMER Tüketici Sorunları İl Hakem Heyeti Başvuruları	22
1.5.PİYASA GÖZETİM VE DENETİM TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	23
1.5.1.2023 Yılında Yapılan Denetim Tablosu	23
2.DIŞ TİCARET.....	24
2.1.İhracat ve İthalat Hacmi	25
2.2.İhracat	28
2.3.2021-2023 Yıllarına Göre İhracat Değeri (Dolar)	28
2.4.İhracat yapılan ilk 10 ülke ve ihracat payları.....	29
2.5.En çok ihracat yapılan 10 ürün kalemi ve ihracat payları	30
2.5.İthalat.....	30
2.6.En çok ithalat yapılan ilk 10 ülke ve ithalat payları	30
2.7.En çok ithalat yaptığımız 10 ürün kalemi ve ithalat payları	31
2.8.2021-2023 Yıllarına Göre İthalat Değeri (Dolar)	31
3.TARIM.....	32
3.1.TARIM SEKTÖRÜ	33
3.1.1.Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	33
3.1.2.İlimizde En Çok Üretimi Gerçekleştirilen Ürünler	34
3.1.3.Ciro Büyüklüğüne Göre İlk 10 İşletme/Bitkisel	34
3.1.4.Ciro Büyüklüğüne Göre İlk 10 İşletme/Hayvansal.....	35
3.1.5.Üretici Örgütleri.....	36
3.2.Tarımsal Krediler ve Destekler	36
3.3.2023 Yılı Havzalarda Desteklenen Ürün Listeleri.....	37
3.4.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	38
4.SANAYİ	40

4.1.Sanayi Sektörü Yapısı	41
4.2.Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler	42
4.3.Organize Sanayi Bölgeleri	42
4.4.Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	43
4.5.Keskin Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	43
4.6.Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	44
4.7.Küçük Sanayi Siteleri	44
4.8.Sektörün sorunlarına yönelik görüş ve değerlendirmeler	45
5.HİZMET	46
5.1.EĞİTİM.....	47
5.1.1.Eğitim Hizmetleri Sektörü	47
5.1.2.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	48
5.1.3.Eğitim Kademelerine Göre İstatistikler (2023-2024 Öğretim Yılı İl Geneli).....	49
5.1.4.Kırıkkale Üniversitesi	50
5.2.SAĞLIK	52
5.2.1.Sağlık Hizmetleri Sektörü	52
5.2.2.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	54
6.TURİZM	55
6.1.Turizm Sektörünün Yapısı	56
6.1.1.İnanç Turizmi	56
6.1.2.Tarih Turizmi	57
6.1.3.Çevre ve Sağlık Turizmi	57
6.1.4.Tarihi Çeşnigir Köprüsü ve Kanyonu	57
6.1.5.Silah Müzesi.....	58
6.1.6.Oba Köy Yeşil Vadi	58
6.1.7.Sulu Mağara	58
6.1.8.Dinek Dağı	59
6.2.Kültür Varlıkları ve Turizm Potansiyeli	59
6.3.Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Tesisleri	59
6.4.Kırıkkale Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş ve Geceleme	60
6.5.Kırıkkale Basit Konaklama Belgeli Tesisler	60
6.6.Kırıkkale Basit Konaklama Belgeli Tesislere Geliş ve Geceleme	61
6.7.2023 Yılında İlimizde Yapılan Kültür ve Turizm Etkinlikleri	61
6.8.İlimizin Kültür ve Turizm Alanındaki Proje Aşamaları	61
6.9.Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları.....	61

6.10.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	62
7.İSTİHDAM	63
7.1.İstihdam.....	64
7.2.İlimizde İstihdam Verileri (%)	64
7.3.Bölgesel istihdam Verileri (%)	64
7.4.Sosyal Güvenlik Verileri	64
7.5.Aktif Nüfus, İşgücüne Katılım Oranı ve İşsizlik	65
7.6.Temel İşgücü Göstergeleri Bölgesel Bazda	65
7.7.İlimizin 2021-2023 Yıllarındaki İşe Yerleştirme, İş ve Meslek Danışmalığı Hizmetleri	66
7.8.İlimizde 2022-2023 Yılında İşsizlik Sigortası İşlemleri	66
7.9.İlimizde İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursları ve İşbaşı Eğitim Programları.....	66
8. DEVLETYATIRIMLARI	67
8.1.İlimizin 2023 Yılında Yatırımcı Kurumlar Bazındaki Devlet Yatırımları.....	68
8.2.İlimizin 2023 Yılında Sektörel Bazdaki Devlet Yatırımları.....	69
9. DEVLETYARDIMLARI.....	70
9.1.Sağlanan Destekler	71
9.2.Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince Sağlanan Destekler	71
9.3.Ahiler Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanan Yatırım Ortamı ve Teşvikler	71
9.4.KOSGEB Tarafından Sağlanan Hibe ve Destekler	74
9.5.Lisanslı Depoculuk.....	74
9.6.Lisanslı Depoculuk Sisteminin Ekonomik ve Sosyal Faydaları	75
10. DESTEKLENEN SEKTÖRLER.....	77
10.1.Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler	78
10.2.Kırıkkale İli Yatırımlar için Bölgesel Teşvik / Destek Unsurları	78
10.3.Kırıkkale Bölgesi İçin Desteklenen Yeni Yatırım Teşvikleri.....	79
11. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	82
11.1.Görüş ve Değerlendirme	83

YÖNETİCİ SUNUŞU

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 15'inci bölüm çerçevesinde bakanlığımızın görev ve tanımı yetkilendirilmiştir.İç ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak, belirlenen ticaret politikasını uygulamak ve gerekli koordinasyonu sağlamak Bakanlığımızın görevleri arasında bulunmaktadır.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı vizyonu doğrultusunda uygun yatırım ortamının oluşturulması, ticaretin kolaylaştırılması,tacirlerimizin rekabet edebilirliklerinin artırılmasına yönelik Bakanlığımız çalışmalarıyla sürdürülebilir ekonomik gelişmenin sağlanması amaçlanmaktadır.Ülkemizin iç ticaret politikasının belirlenmesi ve uygulanmasında, ilimizdeki mevcut ekonomik durumun, ticari ihtiyaçların ve sektörel gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde,ilimizin ticari hayatını tüm yönleriyle ortaya koyacak çalışma ile iç ticaret, esnaf ve sanatkarlar, kooperatifler ve tüketicinin korunması ve piyasa gözetimi faaliyetleri, dış ticaret, üretim, istihdam, yapılan önemli devlet yardım ve yatırımları,desteklenen ve desteklenmesi gereken sektörler ile bunların ekonomiye katkıları ile gerekli görülen konularda bilgi ve değerlendirmelerin ve çözüm önerilerinin yer aldığı rapor İl Müdürlüğümüzce hazırlanmıştır.

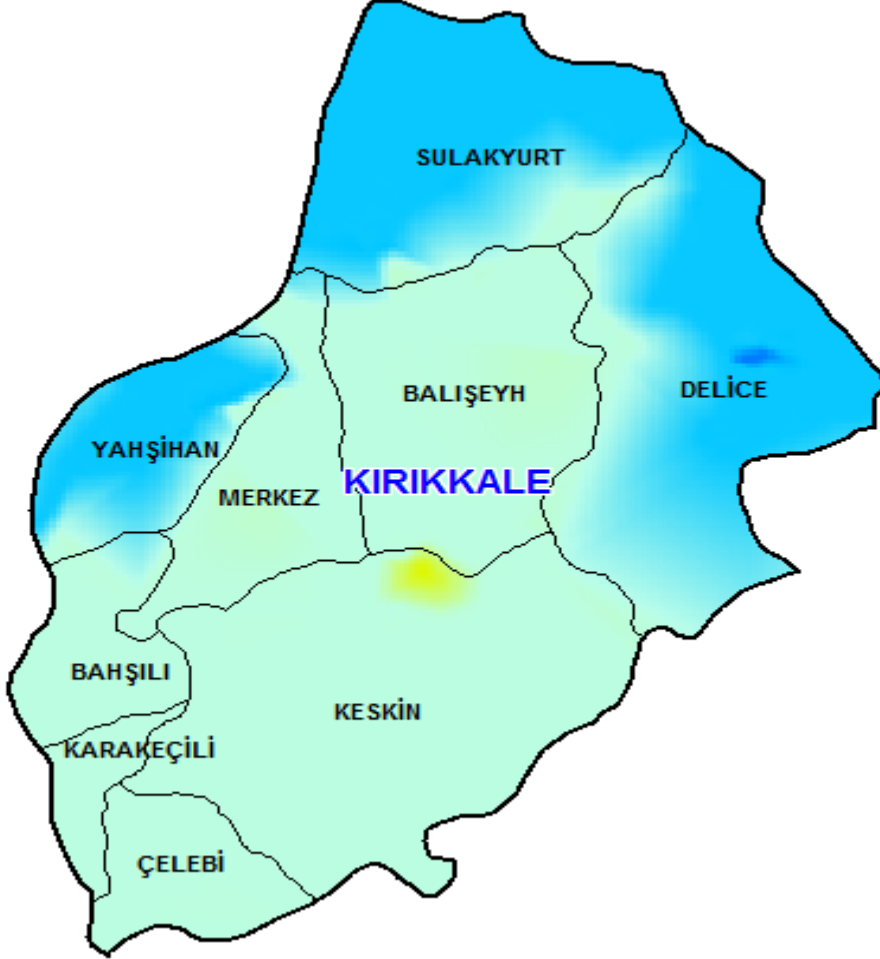
İl Müdürlüğümüzün hazırlamış olduğu **"2023 Yılı İl Ekonomik Görünüm Raporunun"** İlimize,Bakanlığımıza ve kamuoyuna faydalı olmasını diler,bu raporun oluşmasına katkı sağlayan kurum ve kuruluşlarla birlikte personelimize teşekkürlerimi sunarım.

26.03.2024-Kırıkkale

Mehmet DEMİR
Ticaret İl Müdür V.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

KIRIKKALE

Kırıkkale, Orta Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümünde yer alan bir kenttir. Kuzeyden Çankırı, doğudan Çorum, Yozgat ve Kırşehir, güney ve batıdan Ankara illeriyle çevrilidir. Yüzölçümü 4.365 km²'dir. İlçeleri: Merkez, Bahşılı, Balışeyh, Çelebi, Delice, Karakeçili, Keskin, Sulakyurt ve Yahşihan'dır.

Yüzey Şekilleri, İl toprakları, dağlar ve yaylalarla kaplıdır. Ortalama yükselti 900-1.000 m'ler arasında değişir. Kuzeyden-güneye doğru dizilen ve genellikle güneybatı-kuzeydoğu doğrultulu dağlar, yayla düzlüklerini keser. Kuzeyde, Kara güney Dağı, Şeydin Tepe'de 1.319 m'ye ulaşır. Daha güneyde Dinek Dağı uzanır. Bu kütle üzerinde en yüksek nokta Kekik Tepe'dir (1.744 m). Küre Dağı (1.500 m) ise güneybatıdan il topraklarına sokulur. Güneyden ile giren, güney-kuzey doğrultulu akan Kızılırmak, ildeki tüm suları toplar; Orta Anadolu Bölgesi'ndeki en

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

önemli kıvrımını ilin kuzeyinde yaparak Çankırı'ya (önce doğuya, sonra kuzeydoğuya döner), il topraklarından geçer. Güneyden gelen Kılıç özü Deresi, doğu sınırı boyunca akan Kızılırmak'ın önemli kollarından Delice Irmağı'na dökülür. İl toprakları; kalker, marn, şist, peridotit, ana kayaları üzerinde oluşmuş, kahverengi topraklarla örtülüdür. Kızılırmak ve kollarının suladığı vadilerde, alüvyonlu ovalar ve yer yer volkanik oluşumlara rastlanır.

İklim ve Bitki Örtüsü, Kırıkkale İli, Orta Anadolu karasal iklimin etkisi altındadır. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar genelde kar yağışlı ve çok soğuk geçer. Yağış yağmur olarak, genelde ilkbahar aylarında düşer. İl merkezinde yapılan meteorolojik gözlemlere göre; yıllık ortalama sıcaklık 12.6°C, en soğuk ay ocak, en sıcak ay temmuzdur.

Bitki örtüsü, son derece zayıftır. Egemen tüm bozkır bitkileridir. İlkbaharda yeşeren çevre, yaz ortalarında sararır, kurur. Dağlarda bodurlaşmış, çalı ve dağınık meşe ağaçlarından oluşan topluluklar, daha yükseklerde karaçam ağaçları görülür. Kızılırmak boyunca onu besleyen derelerin kıyılarında söğüt ve kavak toplulukları uzanmaktadır.

Ekonomisi, İl ekonomisinde, merkezde yoğunlaşan endüstrinin büyük rolü olmuştur. Yanı sıra, tarım ve hayvancılık kırsal kesiminde önemini korur. Yetiştirilen tarım ürünlerinin başlıca şöyle sıralanabilir: Tahıllardan buğday, arpa, yulaf; baklagillerden mercimek, fiğ, nohut; endüstri bitkilerinden şekerpancarı, yağlı tohumlardan ayçiçeği; meyvelerden üzüm, elma, armut. Hayvancılık gelişmiştir. Geniş yaylalarda; koyun, keçi, sığır beslenir. Ahır hayvancılığı gelişmektedir. Canlı hayvan, et, süt ve süt ürünleri, tarım ürünleri ticareti yapılır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1. İÇ TİCARET

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.1.1. Ticari Elektronik İleti Şikâyetleri: 6563 sayılı kanun kapsamında, Ticari Elektronik Şikâyet, telefon, çağrı merkezleri, faks, otomatik arama makineleri, akıllı ses kaydedici sistemler, elektronik posta, kısa mesaj hizmeti gibi vasıtalar kullanılarak elektronik ortamda gerçekleştirilen ve ticari amaçlarla gönderilen veri, ses ve görüntü içerikli iletilerdir. İletilerin içeriklerinden dolayı il Müdürlüğümüze e-devlet üzerinden Ticari Elektronik İleti Şikâyet Sistemine(TİSS) yapılan şikâyetlere işlem yapılmaktadır. Ticari ileti gönderen mevzuattaki şartları taşması gerekir. Gerekli şartları taşımayan ve Ticari Elektronik Şikâyet sistemine bildirilmişse Müdürlüğümüzce işlem yapılmaktadır. Bu servisimizde bir personelimiz görev yapmaktadır. Günlük olarak sistem üzerinde yapılan şikâyetler incelenerek mevzuatın gereklerine uyuyorsa işleme alınır ve resmi süreç başlatılır.

2016 yılından beri vatandaşlarımızın ticari elektronik ileti şikâyetlerini iletebilmesini sağlayan “Ticari Elektronik İleti Şikâyet Sistemi” (TİSS) yenilendi. “Yenilenen ara yüzü ile <https://tiss.ticaret.gov.tr> üzerinden hizmet vermeye başlayan ve e-Devlet Kapısı’ndan da giriş yapılabilen yeni TİSS kullanıcı dostu bir platform olarak tasarlandı. Teknolojinin getirdiği imkânlar ile şikâyet esnasında gereken verilerin yapılan entegrasyonlarla zahmetsizce ilgili alanlara girilmesini sağlayarak şikâyet oluşturma sürecini kısaltan yeni TİSS, “Optik Karakter Tanıma” (OCR) gibi uygulamalarla şikâyet başvurusunun kolayca yapılmasını sağlıyor. Ayrıca çözüm odaklı yeni sistem tarafından sağlanan otomasyonla şikâyet başvurularının otomatik olarak kategorize edilmesi, OCR dan çekilen veriler ve diğer sistemlerle anlık kurulan bağlantılar ile göndericinin otomatik tespit edilmesi ve gerekli hallerde başvuruların ilgili birimlerimize toplu olarak tek bir tıkla aktarılması gibi daha pek çok yenilikle şikâyet süreçlerinin hızlıca tamamlanmasına olanak sağlıyor.

Elektronik Ticaret Ve Organize Perakende Ticarete ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yerine getirmektedir. Ticari Elektronik Şikâyetle ilgili olarak toplam 2022 yılında 96 şikâyetin 25’ine işlem yapılmış olmakla birlikte 85.525 TL idari para cezası uygulanmıştır.2023 yılında 181 şikâyetin 112’sine işlem yapılmış olmakla birlikte 36.705 TL idari para cezası uygulanmıştır.

1.1.2.Perakende Ticarete Yönelik Hizmetler: Ticaret İl Müdürlükleri olarak çağın gereklerini yerine getiren güçlü bir alt yapıya yani mevzuat ve elektronik sistemlere sahip olduğumuzu söyleyebiliriz. Son yıllarda İç ticaretle ilgili olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Kanununun, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunların çıkarılmasıyla ciddi ve çok önemli mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır. Bu temel düzenlemelerle birlikte bakanlığımız e-devlet hizmet anlayışının gereği olarak, ticaret dünyamızın ve vatandaşlarımızın iş ve işlemlerini daha güvenli, kolay hızlı yürütebilmek amacıyla bazı elektronik programları hayata geçirmiştir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.3. Anonim Şirket Bakanlık Temsilcisi Görevlendirme Hizmetleri: 2021 yılı içerisinde İl Müdürlüğümüzce katılım sağlanan şirket genel kurulu sayısı 16'dır. 2022 yılı içerisinde İl Müdürlüğümüzce katılım sağlanan şirket genel kurulu sayısı 19'dur. 2023 yılı içerisinde İl Müdürlüğümüzce katılım sağlanan şirket genel kurulu sayısı 10'dur.

1.1.4. Lisanslı Depoculuk Denetimleri: Lisanslı Depoculuk; Ürün depolama kapasitesine sahip bir hububat depolama tesisidir Kırıkkale ilinde, lisanslı depoculuk alanında faaliyet gösteren üç adet firma bulunmaktadır. Firma isimleri ULİDAŞ Lisanslı Depoculuk A.Ş., TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesi ve TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesidir.

ULİDAŞ Lisanslı Depoculuk A.Ş.'nin depo kapasitesi 60.000 ton dur.

TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesinin depo kapasitesi 60.000 ton dur.

TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesinin depo kapasitesi 41.000 ton dur.

Ayda bir kez Müdürlüğümüzce depolarda denetimler yapılmaktadır.

1.1.5. Cokey Numarası İşlemleri:

Bilindiği üzere;6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 58'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca üretici ve ithalatçıların, Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliğinin ekinde yer alan listedeki mallar için, belirlenen sayıda yetkili servis istasyonlarını oluşturarak, Bakanlığımızdan” Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi (SSHBY)” almaları zorunludur. SSHBY işlemleri elektronik ortamda yürütülmekte olup, firmalar işlem yapabilmek için Bakanlığımızca verilen “Co.Key Numarası ”nı kullanmaktadır.

“Yatırımlarda Bürokrasinin Azaltılması Projesi” kapsamında “e-SSHBY” sisteminde firma kayıtlarının bildirilmesi için;”Co.Key Numarası” yerine, ticaret siciline kayıtlı olan firmalar için “Merkezi Kayıt Sicil Sistemi (MERSİS) Numarası” ve esnaf siciline kayıtlı olan firmalar için ise ”Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi(ESBİS)Numarası” kullanılması uygulamasına geçilmiştir.

Bu nedenle;15.11.2021 tarihinden itibaren “ticaret.net” sistemi üzerinde “Co.Key Numarası” kullanılarak firma kayıtlarının yapılmaması ve yeni “Co.Key Numarası” verilmemesi gerekmekte olup; Bakanlığımızdan “Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi” almak isteyen firmaların/esnaf işletmelerinin Bakanlığımız internet sitesinde (www.ticaret.gov.tr) “E-Hizmetler” menüsünde yer alan “e-SSHBY İşlemleri” sayfasına yönlendirilmesi sağlanmıştır.

1.1.6. Tarım Ürünleri Ticareti: İlimizde 1 adet toptancı hali bulunmaktadır. Haldeki işletme sayısı 30'dur. Haldeki işlem miktarı 2023 yılı verilerine göre 12.507.512,82 kg'dır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.7.Ticaret, Sanayi Odası ve Ekonomik Göstergeler: Türlerine göre şirket sayıları, kurulan ve kapanan şirket sayıları,alışveriş merkezleri, odalar ve borsalar, tarım ürünleri ticareti, çek kullanımı ve protestolu senetler bu bölümde detaylı olarak ele alınmıştır. İlimizde 1 adet Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) mevcuttur. Bu odalara kayıtlı toplam faal üye sayısı **31.12.2023** tarihi itibariyle **3069** adettir.

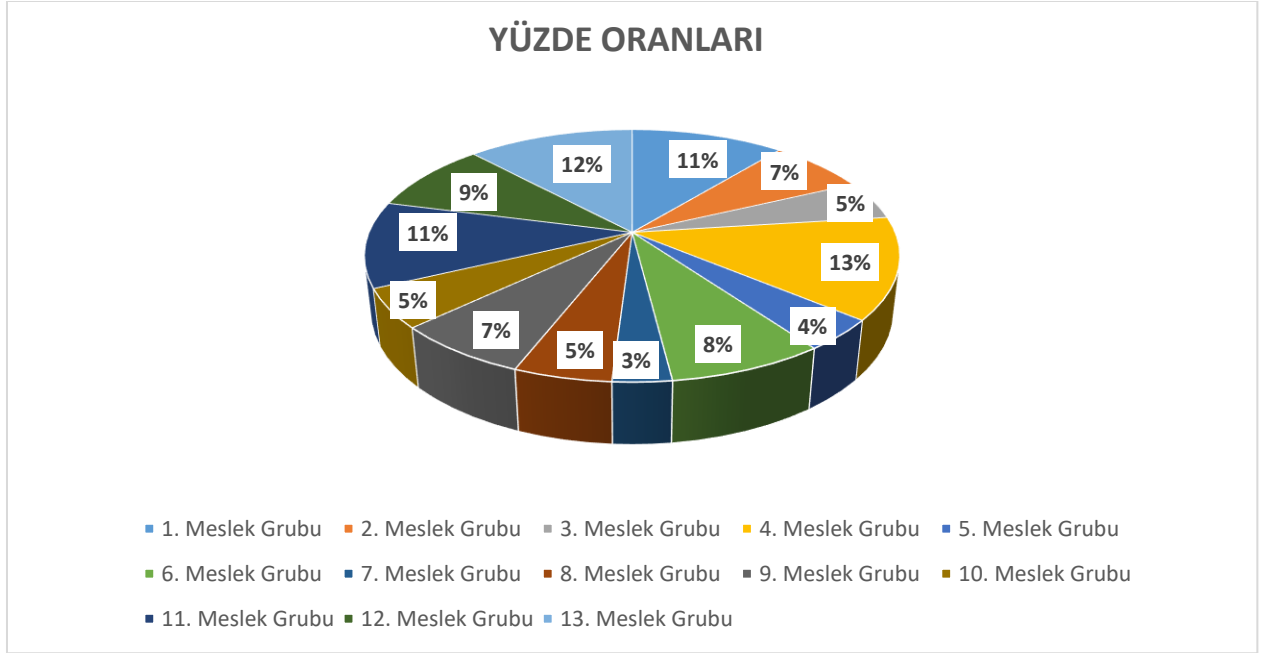
1.1.8.Firma Dağılımı

S.No	FİRMA TİPİ	ADET
1	Limited Şirket	1906
2	Anonim Şirket	621
3	Gerçek Kişi Ticari İşletmesi	422
4	Kooperatif	94
5	Kamu Kuruluşu	3
6	Diğer İktisadi İşletmeler	16
7	İktisadi Devlet Teşekkülü (İDT)	1
8	Diğer	3
9	Dernek İktisadi İşletmesi	3
10	Müesseseler	0
11	Kolektif Şirket	0
Toplam		3069

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.9.TSO'ya Kayıtlı Üyelerin Dağılımı

Kaynak: Kırıkkale TSO 2023

1.1.10.Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası Üyeleri Meslek Grubuna Göre Dağılımı

MESLEK GRUBU	SEKTÖR	ADET	% YÜZDE
1. Meslek Grubu	Toptan ve Parkende Gıdacılar	363	11
2. Meslek Grubu	Tarım, Hayvancılık, Yemciler ve Gübreciler	231	7
3. Meslek Grubu	Hazır Giyim ve Tuhafiyeciler	175	5
4. Meslek Grubu	Metal ve Tüm Sektör İmalatçıları	398	13
5. Meslek Grubu	Halı, Mobilya, Beyaz Eşya ve Elektronik Cihazlar	113	4
6. Meslek Grubu	Seyahat Acentası, Turizm İşletmeleri ve Yedek Parça Satış	249	8
7. Meslek Grubu	Orman Ürünleri ve Hırdavatçılar	101	3
8. Meslek Grubu	Bankalar ,Sigorta Acenteleri ve Sarraflar	153	5
9. Meslek Grubu	Mühendisler ve Mimarlar	204	7
10. Meslek Grubu	Eğitim ve Sağlıkçılar	159	5
11. Meslek Grubu	Hazır Yemek, Temizlik Firmaları, Bilgisayarcılar ve Reklamcılar	360	11

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

12. Meslek Grubu	Akaryakıtçılar	280	9
13. Meslek Grubu	İnşaat ve Mütahhitler	371	12
Toplam		3157	%100

Kaynak: Kırıkkale TSO 2023

1.1.11.Kurulan Ve Kapanan Şirket, Kooperatif ve Gerçek Kişi Ticari İşletme Sayısı

Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odası verilerine göre 2023 yılında ilimizde 149 adet şirket , Kooperatif ve Gerçek Kişi Ticari İşletme kurulmuştur. 137 adet şirket , Kooperatif ve Gerçek Kişi Ticari İşletme kapanmıştır.

2023 YILI ŞİRKET, KOOPERATİF VE GERÇEK KİŞİ TİCARİ İŞLETME							
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOPERATİF	GERÇEK KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOPERATİF	ŞİRKET	KOOPERATİF	GERÇEK KİŞİ TİC. İŞL.
118	1	30	34	4	24	2	111
149			38		137		

Kaynak: Kırıkkale TSO 2023

1.1.12.Ticaret Borsasına İlişkin Temel Bilgiler

İlimizde 1 adet Ticaret Borsası bulunmaktadır. Kırıkkale Ticaret Borsasına 84 şahıs, 76 tüzel olmak üzere toplamda 160 üye kayıtlıdır.2023 yılı işlem hacmi toplamı 2.807.912.842,74 TL'dir.

1.1.13.Borsanın 2023 yılındaki işlem miktarları ve üye sayıları dağılımı

Meslek Grubu	Üye Sayısı Şahıs	Üye Sayısı Tüzel	Ürün Tescil Miktarı (TL)
Zahire	55	59	2.519.873.707,37
Celep	29	17	242.879.379,43

Kaynak: Kırıkkale Ticaret Borsası-2023

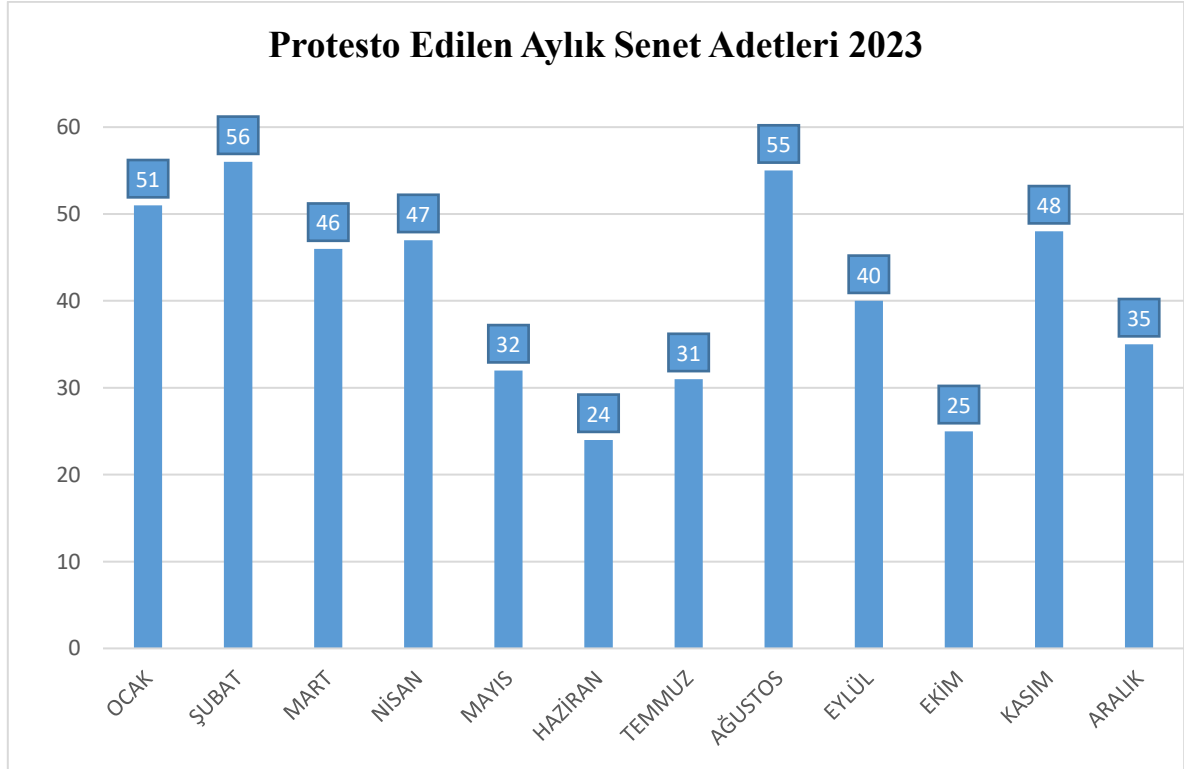

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.14. Protesto Edilen Senet Sayılarının Dağılımı ve Tutarı

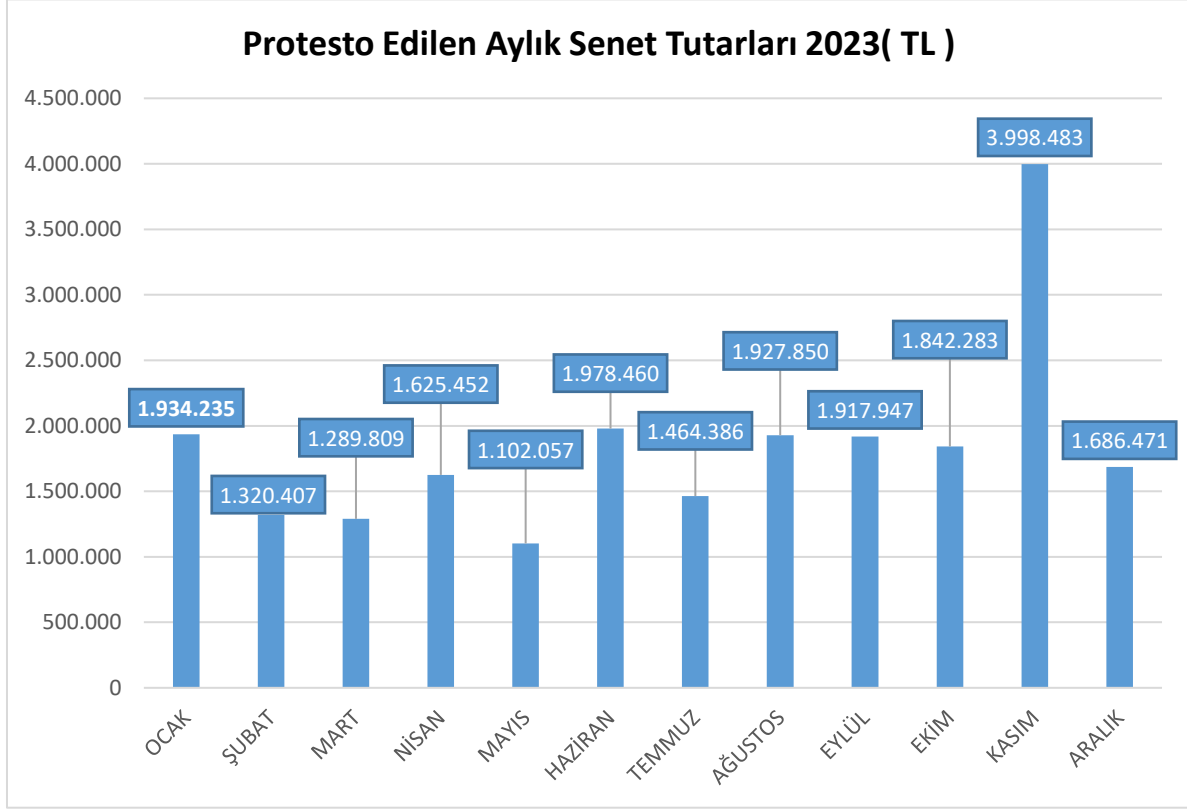
PROTESTO EDİLEN SENETLER (2023)		
Aylar	Adet	Tutar (TL)
Ocak	51	1.934.235
Şubat	56	1.320.407
Mart	46	1.289.809
Nisan	47	1.625.452
Mayıs	32	1.102.057
Haziran	24	1.978.460
Temmuz	31	1.464.386
Ağustos	55	1.927.850
Eylül	40	1.917.947
Ekim	25	1.842.283
Kasım	48	3.998.483
Aralık	35	1.686.471
Toplam	490	22.087.840

Kaynak: TBB Risk Merkezi 2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.15.Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Sayılarının Dağılımı ve Tutarı (TL)

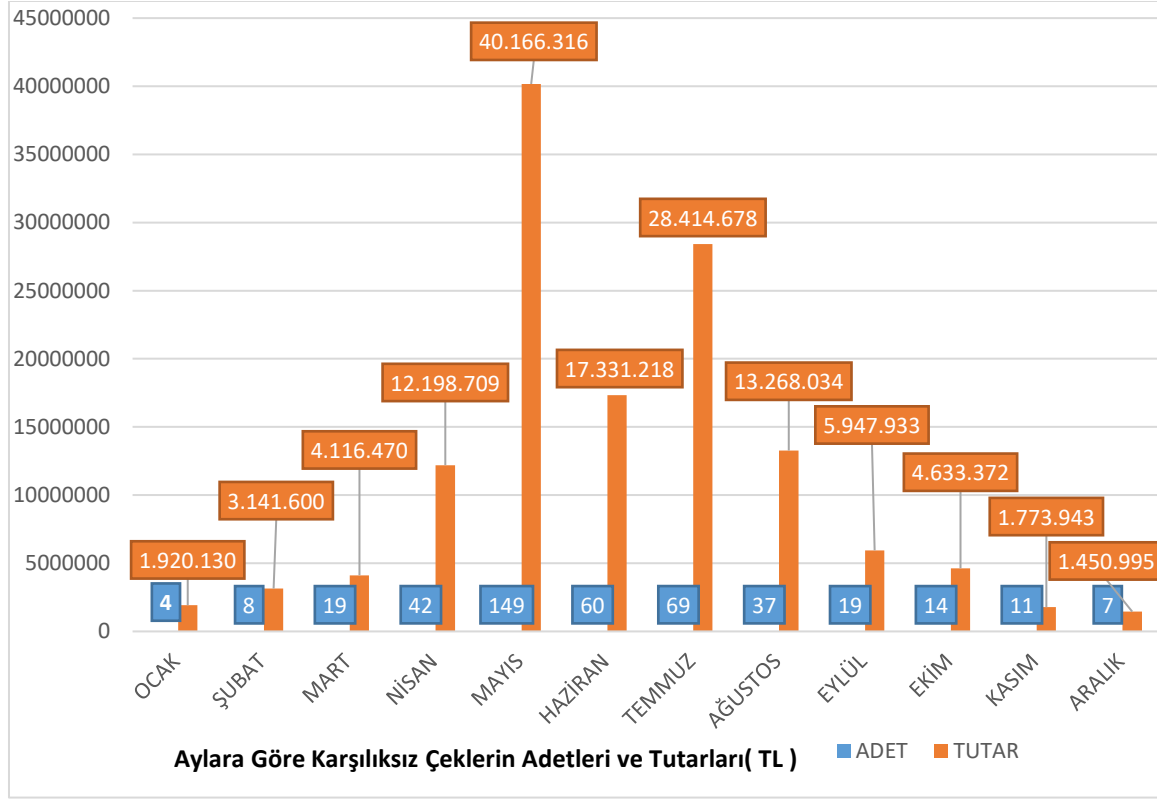
KARŞILIKSIZ ÇEKLER (2023)		
Aylar	Adet	Tutar (TL)
Ocak	4	1.920.130
Şubat	8	3.141.600
Mart	19	4.116.470
Nisan	42	12.198.709
Mayıs	149	40.166.316
Haziran	60	17.331.218
Temmuz	69	28.414.678
Ağustos	37	13.268.034
Eylül	19	5.947.933
Ekim	14	4.633.372
Kasım	11	1.773.943
Aralık	7	1.450.995
Toplam	439	134.363.398

Kaynak: TBB Risk Merkezi 2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.16. Aylara Göre Karşılıksız Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)

1.1.17. İbrahiminde ödenen çeklerin Adet ve Tutarı (TL)

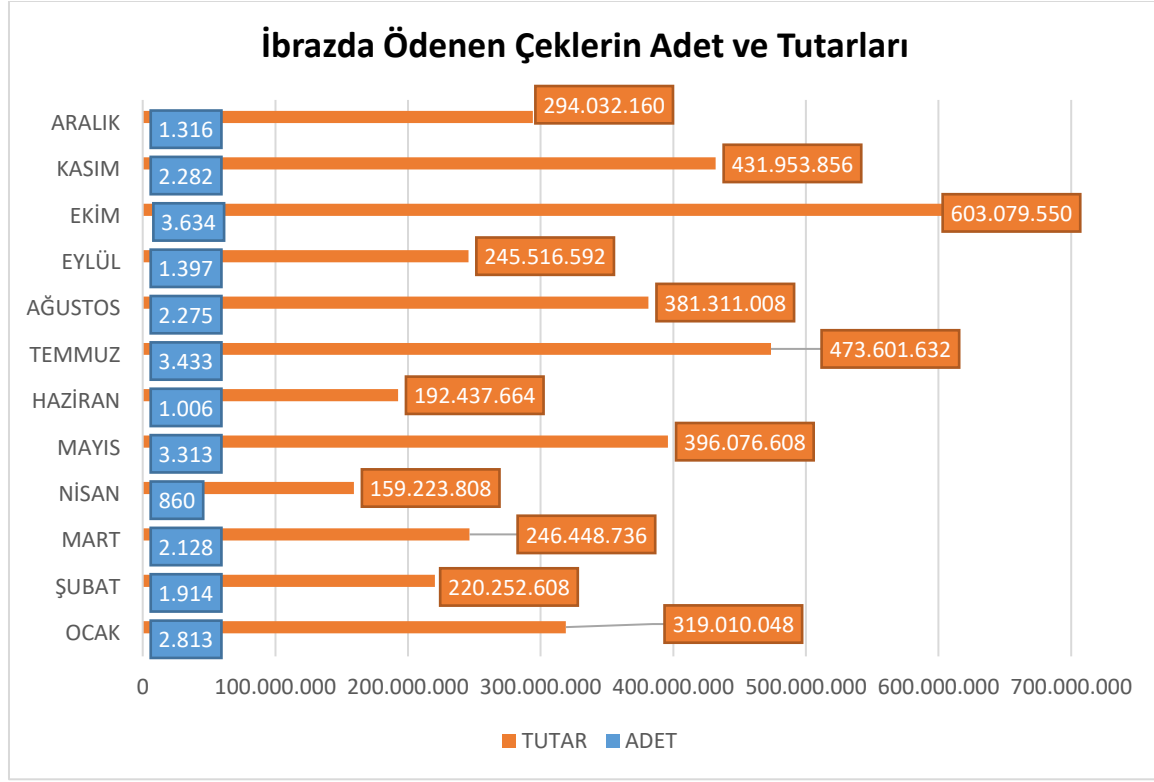
İBRAZINDA ÖDENEN ÇEKLER		
Aylar	Adet	Tutar(TL)
Ocak	2.813	319.010.048
Şubat	1.914	220.252.608
Mart	2.128	246.448.736
Nisan	860	159.223.808
Mayıs	3.313	396.076.608
Haziran	1.006	192.437.664
Temmuz	3.433	473.601.632
Ağustos	2.275	381.311.008
Eylül	1.397	245.516.592
Ekim	3.634	603.079.550
Kasım	2.282	431.953.856
Aralık	1.316	294.032.160
Toplam	26.371	3.962.944.270

Kaynak: TBB Risk Merkezi 2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.18.Aylara Göre İbrahimde Ödenen Çeklerin Adet ve Tutarı (TL)

1.1.19.İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti

13.02.2018 tarih 30331 sayılı İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında; ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle işigal eden, gerçek ve tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların ikinci el motorlu kara taşıtı alım satım faaliyetleri, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi ve iptaline karar verilmesine yönelik işlemler yürütülerek, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan işletme, toplu işyeri ve pazarlarda aranan şartlara uygunluğu incelenmektedir. 31.12.2023 tarihi itibariyle geçerli ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yetki belgesi 168 adettir.

Yıl	Onaylanan Yetki Belge Sayısı	İptal Edilen Yetki Belge Sayısı	Geçerli Yetki Belgesi
2023	218	50	168

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.1.20. Taşınmaz Ticareti Yetki Belgesi

05.06.2018 tarih 30442 sayılı Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, taşınmaz alım satımı ve kiralanması ile tapu işlemlerine aracılık eden, taşınmazla ilgili danışmanlık ve yönetim hizmeti veren gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.31.12.2023 tarihi itibariyle geçerli taşınmaz ticareti yetki belgesi 62 adettir.

Yıl	Onaylanan Yetki Belge Sayısı	İptal Edilen Yetki Belge Sayısı	Geçerli Yetki Belgesi
2023	67	5	62

1.1.21. Kuyum Ticareti Yetki Belgesi

14.04.2021 tarih 31454 sayılı Kuyumcu Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların kuyum ticareti faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir. 31.12.2023 tarihi itibariyle geçerli kuyum ticareti yetki belgesi 32 adettir.

Yıl	Onaylanan Yetki Belge Sayısı	İptal Edilen Yetki Belge Sayısı	Geçerli Yetki Belgesi
2023	33	1	32

1.1.22. Alışveriş Merkezleri

26 Şubat 2016 tarih ve 29636 sayı ile Resmi Gazetede yayımlanan Alışveriş Merkezleri yönetmeliğine göre ilimizde iki adet AVM vardır. Başlıca yerel zincir marketler diyebileceğimiz 5 adet zincir market vardır. Bu zincir marketler Gülenler, Nar Market, Aybimaş, Selenler ve Tufanlar'dır. Gülenler'in 9 adet şubesi bulunmaktadır. Nar Market'in 4 adet şubesi bulunmaktadır. Aybimaş'ın 12 adet şubesi bulunmaktadır. Tufanlar'ın 2 adet şubesi bulunmaktadır. Selenler'in 2 adet şubesi bulunmaktadır. Ayrıca ulusal marketlerde Bim'in 41 adet şubesi bulunmaktadır. A-101'in 55 adet şube sayısı bulunmaktadır. Şok Market'in 38 adet şubesi bulunmaktadır. Migros'un 6 adet şubesi bulunmaktadır. Tarım Kredi Kooperatifi'nin 12 adet şubesi bulunmaktadır. Carrefoursa'nın 1 adet şubesi bulunmaktadır. AVM bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Sıra	İLDE YER ALAN AVM'LER	AVM'nin Toplam Satış Alanı (M2)	AVM'de Yer Alan Esnaf ve Sanatkâr Siciline Kayıtlı Toplam İşletme Sayısı	AVM'de Esnaf ve Sanatkârlarca Kiralanan Toplam Satış Alanı (M2)	AVM'de Yer Alan Toplam Geleneksel, Kültürel veya Sanatsal Değeri Olan Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler kapsamında Esnaf ve Sanatkâr İşletmesi Sayısı	AVM'de Geleneksel, Kültürel veya Sanatsal Değeri Olan Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler Kapsamındaki Esnaf ve Sanatkârlarca Kiralanan Toplam Satış Alanı (M2)
1	AYBİMAŞ	11.500	7	-	-	-
2	PODİUM	20.485	9	-	-	-

1.1.23.Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler

Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslek grubuna giren 3 meslek, 7 esnaf tespit edilmiştir. Kalaycı, Bıçak- bileyci, Yorgancı, esnafına ESKK'dan faizsiz kredi alması sağlanmıştır.

Grubu	Meslek	Sayı
Maden	Kalaycı	2
	Bıçak/Bileyci	3
İplik Tekstil	Yorgancı	2
	El örgücüsü	-
Hammaddesi Karışık Olan El Sanatları	El Sanatları	-
TOPLAM		7

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.2.ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği 71 kod numarası ile 26.11.1989 tarihinde kurulmuştur. ESBİS’den alınan verilere göre İlimizde 2023 yılına göre, 1 Esnaf birliği, 15 Esnaf ve sanatkâr odası ve **8330** esnaf kaydı vardır. Birliğin Başkanlığını Osman CEBECİ yürütmektedir. Esnaf Sanatkârlar Odaları Birliğine Bağlı odaların üye dağılımı aşağıdadır.

1.2.1.Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği Meslek Grubu

Sıra No.	Meslek Grubu	Üye Sayısı Şahıs
1	Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârlar Birliğine Bağlı Oda ve Şubeler	969
2	Karma Esnaf ve Sanatkârlar Odası	1464
3	Lokantacılar ,Kebapçılar ,Köfteciler ve Tatlıcılar Odası	414
4	Şoförler ve Otomobilciler Odası	385
5	Bakkallar ve Büfeciler Odası	661
6	Berberler ve Kuaförler Odası	312
7	Kahveciler Odası	231
8	Kasaplar Odası	129
9	Minibüsçüler Odası	450
10	Terziler,Konfeksiyoncular ve Trikocular Odası	378
11	Oto Sanatkârlar ve Demirciler Odası	734
12	Sebzeciler Odası	355
13	Servis Araçları ve Nakliyeciler Odası	946
14	Esnaf ve Sanatkârlar Odası-Keskin	364
15	Şoförler ve Otomobilciler Odası-Keskin	204
16	Esnaf ve Sanatkârlar Odası-Çerikli	334
	Toplam	8330

Kaynak :ESBİS -2023

1.2.2.Esnaf ve Sanatkârların Cinsiyet Dağılımı: ESBİS’ten alınan verilere göre, 2023 yılında esnafımızın %85,77 erkek, % 14,23 kadın esnaf olduğu görülmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.2.3.Esnaf ve Sanatkârların Yaş Ortalaması: Kırıkkale’de meslek odalarına bağlı olarak faaliyet gösteren esnafın yaş ortalaması erkeklerde 35 kadınlarda 40 yaş aralığıdır.

1.2.4.Esnaf Ve Sanatkârların Terkin ve Tescil Sayıları

Yıl	Terkin	Tescil	Fark
2023	426	986	560

1.2.5.En fazla Tescil Yapılan 3 Meslek

2022 yıl içerisinde en çok tescil olan, yani odalara kayıt olan Büfelerde, bakkallarda ve marketlerde yapılan ticaret, Nakliyat,Emlak,Oto Alım Satımı ve Oto Alım Satımı yapılan ticaretle ilgili esnaflık yapan meslek grubu olmuştur.2023 yılı içerisinde en çok tescil olan ,yani odalara kayıt olan Büfelerde, bakkallarda ve marketlerde yapılan ticaret,Nakliyecilik ve Yiyecek ve İçecek Ağırlıklı Meslekler ticaretle ilgili esnaflık yapan meslek grubu olmuştur.

Sıra Numarası	Meslek 2022	Meslek 2023
1	Büfelerde, Bakkallarda ve Marketlerde Yapılan Ticaret	Bakkallık,Bayilik,Büfecilik-Toptan Gıda
2	Nakliyat, Emlak,Oto Alım Satımı	Nakliyecilik
3	Oto Alım Satımı	Yiyecek ve İçecek Ağırlıklı Meslekler

Kaynak :Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği -2023

1.2.6.İşyeri sayısı En fazla Artan 3 Meslek

Sıra Numarası	Meslekler
1	Yiyecek ve İçecek Ağırlıklı Meslekler
2	Konfeksiyon ve Tuhafiyecilik
3	Elektronik Ticaret

Kaynak :Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği -2023

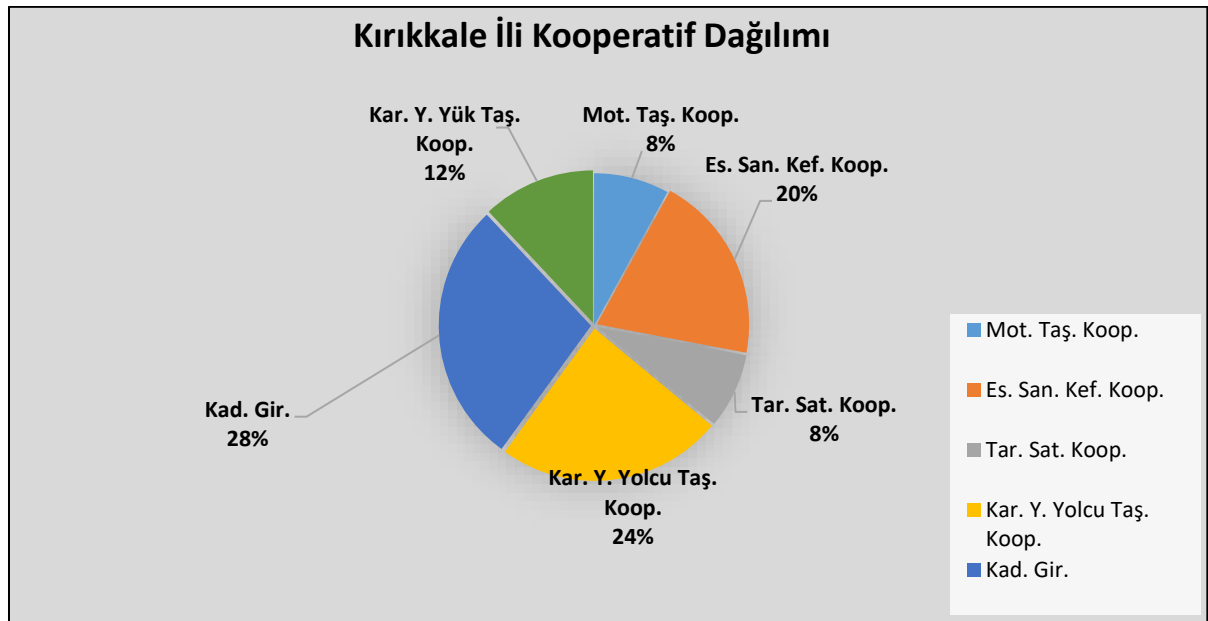
T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.3.KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER

1.3.1.Kooperatif Türleri,Sayısı ve Genel Kurul Sayısı

İlimizde mevcut aktif olan Kooperatif sayısı 25 adettir. Bunlardan Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi 2, Esnaf Kefalet Kooperatifi 5, Tarım Satış Kooperatifi 2, Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi 6, Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi 3, Kadın Girişim ve İşletme Kooperatifi 7 adettir. İlimizde Kooperatif Birliği bulunmamakla birlikte 2023 yılında 24 genel kurul toplantısı yapılmıştır.

SIRA NO.	KOOPERATİFİN UNVANI	AKTİF	PASİF	ORTAK
1	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi	5	-	3690
2	Tarım Satış Kooperatifi	2	-	1404
3	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	2	-	23
4	Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	6	-	110
5	Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	3	-	264
6	Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	7	-	73
Toplam		25	-	5564

T.C.

KIRIKKALE VALİLİĞİ

Ticaret İl Müdürlüğü

1.3.2.Kadın Kooperatifleri, KOOP-DES Hibe Desteği ve Yapılan Çalışmalar

İl Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde, İl genelinde biri merkezde olmak üzere toplam yedi Kadın Girişim, Üretim Ve İşletme Kooperatifimiz vardır. İlimizde kadınların ürettikleri ürünlerin ticarileşebilmesi, ekonomiye kazandırılması amacıyla kadın kooperatifleri kuruluşuna önem verilmiştir. Bu kapsamda kadın kooperatifinin kurulabilmesi için 15 konferans, toplantı vb. etkinlik yapılmıştır.

İlimizde kurulu bulunan Kadın Girişim, Üretim ve İşletme kooperatiflerinden 4'üne Bakanlığımızca açılan Koop- Des projeleri kapsamında Tarım İl Müdürlüğü işbirliğiyle proje yapıldı. Projelerimizin hepsi destek almaya hak kazandı. Delice, Keskin, Sulakyurt, Karakeçili ve Kırıkkale Mucize Kadın Girişim, Üretim ve İşletme kooperatiflerimize toplam 470 bin 175 TL mal, ekipman alımı desteği sağlandı. **Kadın Kooperatifleriyle ilgili ilimizde yapılan başlıca çalışmalar şunlardır.**

- Delice ilçemizde kaymakamlık toplantı salonunda iki kez kadın girişimcilerimize Kadın Kooperatifleri konulu bilgilendirme toplantısı yapıldı. Ve müteakiben ilçemizde Kadın Kooperatifi kuruldu. Kooperatifin Başkanlığını Suna Yalçın ifa etmektedir. Kooperatif yöresel yemek yapan lokanta/Kafeterya tarzı bir mekân açarak faaliyetlerine devam etmektedir. Kooperatife proje yapılarak (mutfak eşyaları için) Koop-Des kapsamında 78 bin TL destek verildi. Kooperatif ortak sayısı 14'dür.Ürünlerin satışı Kooperatif merkezi, Kafeteryalar,Semt pazarı ve e-ticaret alanlarında yapılmaktadır
- Keskin ilçemizde Kaymakamlık işbirliği ile toplantı salonunda kadın girişimcilerimize “Kadın Kooperatifleri” konulu sunum yapıldı. Müteakiben ilçemizde Kadın Kooperatifi kuruldu. Kooperatifin Başkanlığını Behram SİLSÜPÜR ifa etmektedir. Kooperatif ortak sayısı 6'dır.Kooperatife Bakanlığımızın açmış olduğu Koop-Des projeleri Koop-Des kapsamında “**bakliyat paketleme**” makinası için 112 bin TL destek verildi..
- Sulakyurt İlçemizde, kadın kooperatifi kurabilmesi için, Sulakyurt Kaymakamlık işbirliği kadın girişimcilerimize iki kez “Kadın Kooperatifleri” konulu sunum yapıldı. Müteakiben ilçemizde kooperatif kuruldu. Kooperatifin Başkanlığını Filiz Tamkoç ifa etmektedir. Kooperatif ortak sayısı 8'dir.Kooperatif Turşu ve Yufka imal etmektedir. Ürünler Kooperatif merkezi ile semt pazarında satışa sunulmaktadır. Sulakyurt ilçemiz turşusuyla öne çıktığı için Sulakyurt turşusu üzerine yoğunlaşma oldu. Kooperatifimize turşu yapımıyla ilgili Koop-des projesi yapılarak salamura, iğneleme, yıkama makinası alındı. 112 bin TL destek verildi.
- Yahşihan İlçemiz Irmak Kasabasında, Irmak Hanımeller Kadın Kooperatifi kurulması amacıyla üç kez bilgilendirme toplantısı yapıldı. Toplantılara Bakanlık uzmanları ve Genel Müdür düzeyinde katılım oldu.Müteakiben ilçemizde kooperatif kurulmuş olup ortak sayısı 9'dur.Kooperatifin Başkanlığını Satı Kütük ifa etmektedir. Irmak Kadın Kooperatifine meslek edindirme Kursu açıldı. Irmak Kadın Kooperatifi Ankara Kongre Merkezinde ve Çorum ilinde açılan fuara katılımlar sağlandı.Yahşihan ilçemize 2022 yılı itibarıyla 10 ortaklı Mucize Kadın Kooperatifi kurulmuştur. Yönetim kurulu üyeleri olarak Cemile Üner, Seher Kılıç ve Nermin Göker seçilmiştir. Kooperatif **el sanatları ve**

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Hediyelik eşya alanında faaliyet göstermektedir.Ürünlerin satışı Kooperatif merkezi, Kafeteryalar,Semt pazarı ve e-ticaret alanlarında yapılmaktadır.KırıkkaleYahşihan ilçesinde faaliyet gösteren Kırıkkale Mucize Kadın Kooperatifimiz 2022 yılı aralık ayında kurulmuş olmakla birlikte Koop-Des projesi kapsamında 110 Bin 175 TL hibe desteği verilerek mutfak ekipmanları alınmıştır.

- Karakeçili İlçemizde, kadın kooperatifi kurulabilmesi için, Karakeçili Kaymakamlığı işbirliği kadın girişimcilerimize iki kez Kadın Kooperatifi konulu toplantı yapıldı. Müteakiben ilçemizde kooperatif kuruldu.Kooperatifin Başkanlığını Behram SİLSÜPÜR ifa etmektedir.Kooperatif ortak sayısı 7'dir. Karakeçili ilçemizde kendilerine özgü **yöresel peynir yapımı** üzerinde talep oldu. Kooperatifimize peynir yapımıyla ilgili peynir yapım makine-ikmal alımı için Koop-Des projeleri kapsamında 57 bin TL destek verildi.
- Kırıkkale İl merkezinde TSO Kadın Girişimcilerinin kooperatif kurma talepleri üzerine Müdürlüğümüzce kadın Koop konulu sunum yapıldı. İlimizde ilk kurulan kadın kooperatifidir.Kooperatif ortak sayısı 9'dur.Başlangıçta TSO kendi binasının en üst katında Yöresel Yemek Lokantası açma düşünceleri vardı. Sonraki aylarda bu düşüncelerinden vazgeçtiler.23 Mart 2021 yılında Genel Kurul yapılarak yönetim kurulu üyeleri Songül Dölek, Medine Cihangir ve Canan Erkök seçilmiştir.
- 07.03.2022 tarihinde Kırıkkale İl Kültür Merkezinde, Kırıkkale “Kadınlarla Büyük Türkiye Yolunda Programı” kapsamında, İl Müdürlüğümüz tarafından Kadın Kooperatifleri sunumu yapılmıştır.
- 17.02.2022 tarihinde, Bakanlığımızın Koop-Des Projesi hakkında bilgi vermek amacıyla İlimizdeki Kadın Kooperatifleri üyelerine Koop-Des sunumu yapılmıştır.
- 30.12.2021 tarihinde, Bahşılı Kaymakamlığı'nda Kadın Kooperatifleriyle ilgili bilgi vermek amacıyla kooperatif kurmak isteyen bayanlara Kadın kooperatifleri sunumu yapılmıştır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.4.TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİM İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE İSTATİSTİKLER

İl Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığında, Tüketici Hakem Heyeti Raportörü kadrosunda 3 (üç) personel, Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni , Memur ve Sözleşmeli Büro Personeli kadrosunda 6(altı) personel olmak üzere toplam 9(dokuz) personel görev yapmaktadır. Başka bir kurumdan geçici görevli personelimizde tüketicileri karşılamakta, bilgilendirme yapmakta, şikâyet dilekçelerine yardımcı olmaktadır.

Tüketici Hakem Heyetimiz 2023 yılı içerisinde her ay iki toplantı süreci tamamlamış şikâyet dilekçelerini görüşerek karar vermektedir. 2023 yılında Şikâyet Başvurusu: 2115, Karar Verilen: 1747, Lehe Karar: 868 Aleyhe Karar: 853 ve Görevsizlik Kararı:26 adet olarak belirtilmiştir.

1.4.1.İstatistiki Veriler

En çok tüketici şikâyeti 2023 yılında 1471 başvuru ile (%69) ayıplı mal ve hizmet konusunda yapılmıştır. 351 adet tüketici şikâyetiyle Abonelik, Mesafeli ve Devre Tatil Sözleşmeleri konularında yapılan başvurular ikinci sırada yer almaktadır.

İlimiz Tüketici Hakem Heyetince karara bağlanan 1747 tüketici şikâyetinin, 868 şikâyet başvurusu (%50) tüketici lehine, 853 şikâyet başvurusu (%49) tüketici aleyhine,26 şikâyet dosyasına (%1) görevsizlik kararı verilmiştir.

1.4.2.Yıllarına göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları

Başvuru Durumu	2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı
Tüketici Şikâyet Başvuruları	1572	1759	2115
Karar Verilen	1541	1749	1747
Tüketici Lehine Karar	710	820	868
Tüketici Aleyhine Karar	780	876	853
Görevsizlik	51	53	26

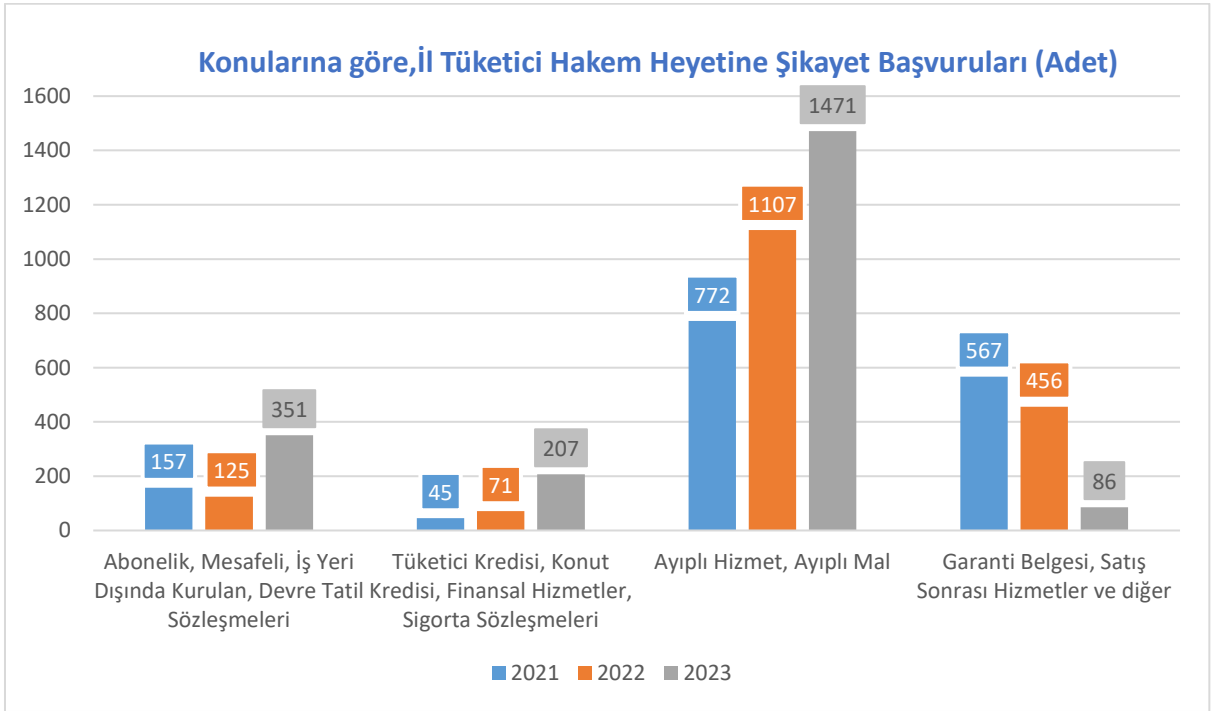

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.4.3.Konularına Göre, İl Tüketici Hakem Heyetine Şikâyet Başvuruları

Başvuru Konusu	2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı
	Başvuru Sayısı	Başvuru Sayısı	Başvuru Sayısı
Abonelik,Mesafeli ve Devre Tatil Sözleşmeleri	157	125	351
Krediler,Finansal Hizmetler ve Sigorta Sözleşmeleri	45	71	207
Ayıplı Mal ve Ayıplı Hizmet	772	1107	1471
Garanti Belgesi,Satış Sonrası Hizmetler ve Diğer	567	456	86

Kaynak TÜBİS-2023

1.4.4.Tüketici CİMER Başvuruları

Tüketici şikâyetleriyle ilgili CİMER sistemi bir raportörümüz tarafından anlık, günlük olarak kontrol edilmektedir. Tüketicilere verilen cevaplar İl Müdürü onayından sonra mail olarak sistem üzerinden gönderilmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.4.5.CİMER Tüketici Sorunları İl Hakem Heyeti Başvuruları

Başvuru Yoluna Göre Gelen Başvuru			
Başvuru yolu	Başvuru sayısı		
	2021	2022	2023
İnternet	70	100	105
Telefon	9	10	6
Mektup	-	-	-
Şahsen	1	4	1
TOPLAM	80	114	112

Başvuru Tipine Göre Gelen Başvuru			
Başvuru yolu	Başvuru sayısı		
	2021	2022	2023
Şikâyet	57	103	106
Görüş ve Öneri	-	1	1
İstek	10	4	4
İhbar	8	2	0
Bilgi Edinme	5	3	0
Teşekkür	-	1	1
TOPLAM	80	114	112

Gelen Başvuruların Konulara Göre Dağılımı(ilk 5 konu)		
Başvuru yolu	Konu	Gelen Sevk Toplam
		2023
Ekonomi, İç/Dış Ticaret	Tüketicinin Korunması(Garanti, Ayıplı Mal,Satış sonrası vb.)	96
Ekonomi, İç/Dış Ticaret	Esnaf ve sanatkarlar	4
Cimer başvuru işlemleri	Başvuru akıbet	3
Ekonomi, İç/Dış Ticaret	İç Ticaret	4
Telekomünikasyon	GSM ve Telefon Servis Sağlayıcı şirketler	5
TOPLAM		112

Kaynak CİMER-2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1.5. PİYASA GÖZETİM VE DENETİM TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

Bu şubemizde «Fiyat Etiketi, Garanti Belgesi, Haksız fiyat artışı» denetimleri yapılmaktadır.

➤ **Fiyat Etiketi Denetiminde;**

2023 yılında 835 firmada 6639 üründe etiket denetimi yapılmıştır. 10 firmaya 18.438 TL İdari Yaptırım cezası uygulanmıştır.

➤ **Haksız Fiyat Artışı Denetiminde;**

2023 yılında 533 firmada, 4057 üründe denetim yapılmış olup, tutulan tutanak ve ekleri işlem yapılmak üzere Bakanlığa gönderilmiştir.

➤ **Garanti Belgesi denetiminde;** 2 firmada 10 üründe yapılan denetimde uygunsuzluğa rastlanılmamıştır.

➤ **Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu denetiminde;** 2 firmada 10 üründe yapılan denetimde uygunsuzluğa rastlanılmamıştır.

2023 yılında ayda 1 defa olmak üzere toplamda **12 Lisanslı Depo Ürün Tespiti denetimi** yapılmıştır. İlimizde 3 adet Lisanslı Depo bulunmaktadır.

1.5.1.2023 Yılında Yapılan Denetim Tablosu

Konu Başlıkları	Firma Sayısı 2021	Ürün Sayısı 2021	Firma Sayısı 2022	Ürün Sayısı 2022	Firma Sayısı 2023	Ürün Sayısı 2023	Ceza Miktarı (TL) 2023
Fiyat Etiketi	215	1651	594	2823	835	6639	18.438
Garanti Belgesi	21	66	10	34	2	10	-----
Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu	22	69	10	34	2	10	-----
Haksız Fiyat Artışı (HFA)	272	1754	607	3099	533	4057	-----
Toplam	530	3.540	1.221	5.990	1.372	10.716	18.438

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.DIŞ TİCARET

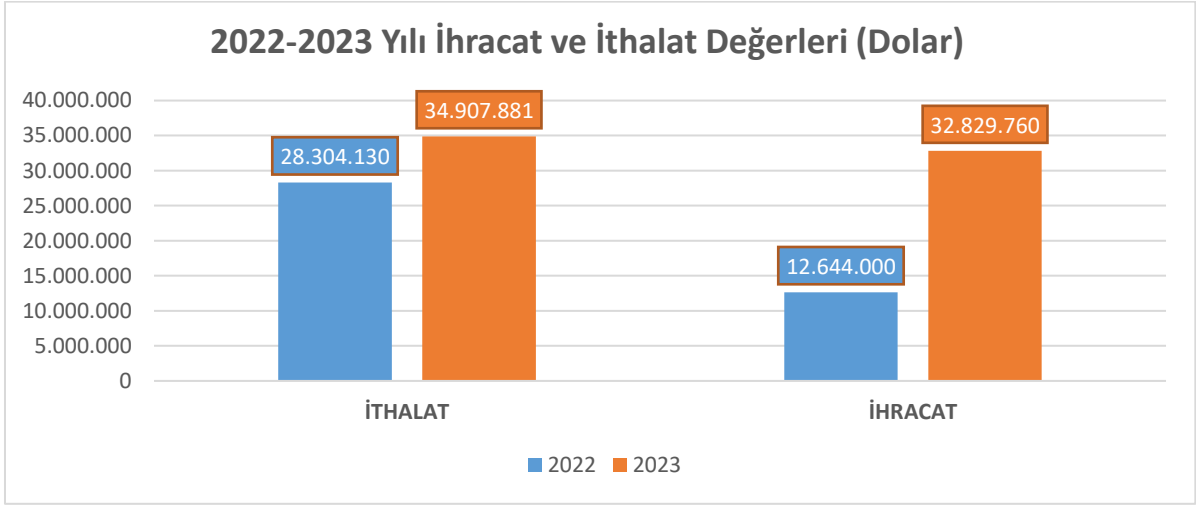

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.1.İhracat ve İthalat Hacmi

- 2022 yılında toplam ihracatı 12.644.000 \$ gerçekleşmişken, **2023 yılında İlimizde toplam 32.829.760 \$ ihracat** olduğu görülmektedir.
- 2022 yılında gerçekleştirilen toplam ithalat 28.304.130 \$ olurken **2023 yılında toplam ithalatı ise 34.907.881 \$'dır.**

2022- 2023 yılı ihracat ve ithalat (Dolar)

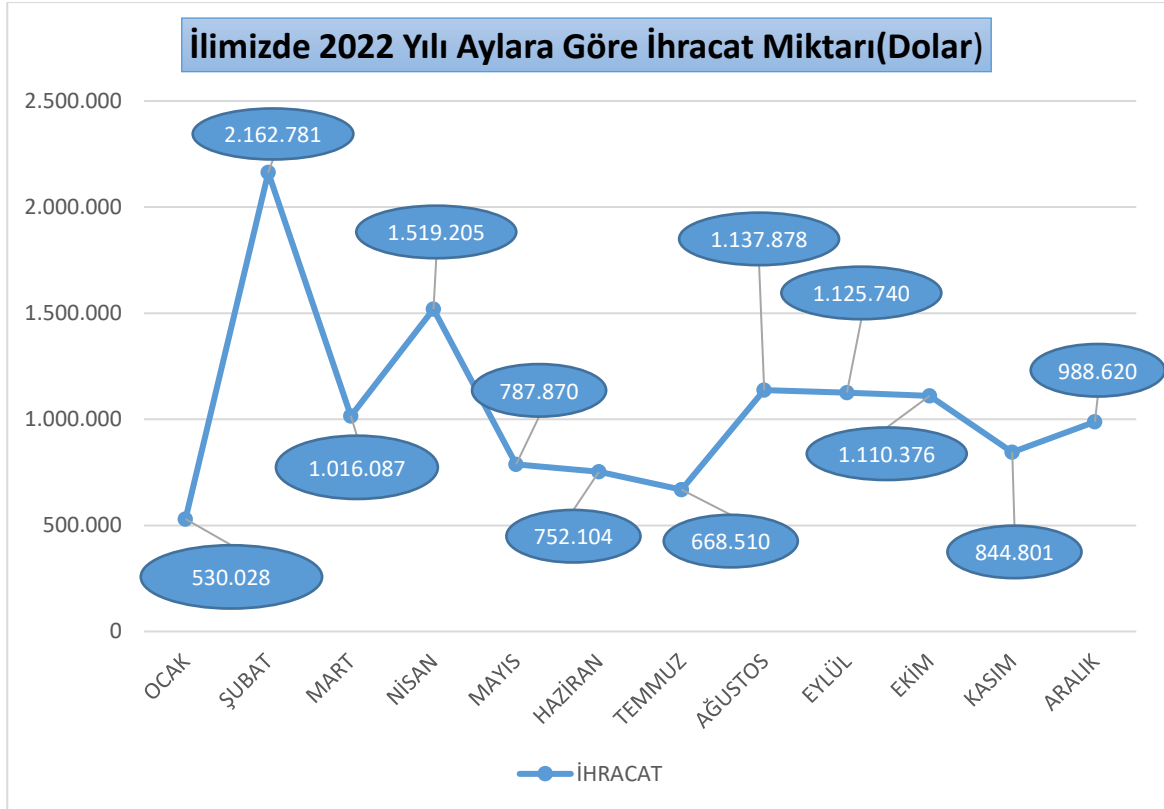
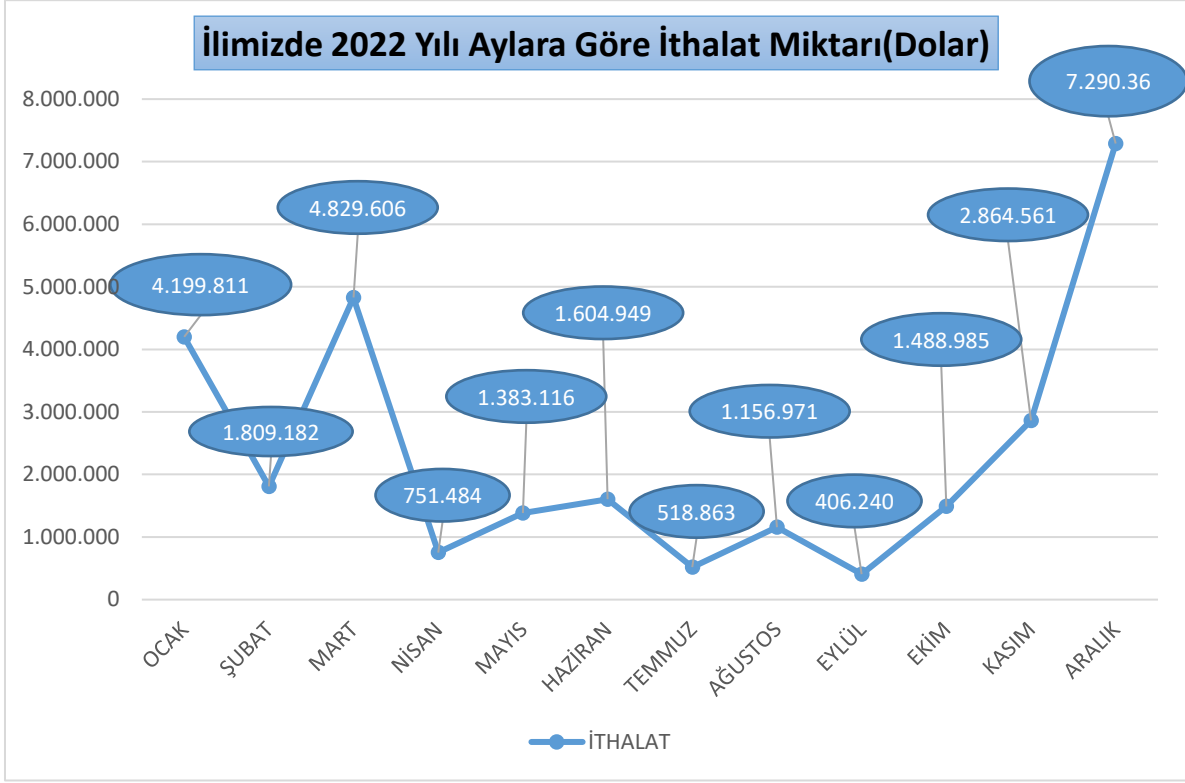

2022 YILI KIRIKKALE İHRACAT VE İTHALAT DEĞERLERİ (DOLAR)		
Aylar	İthalat	İhracat
Ocak	4.199.811	530.028
Şubat	1.809.182	2.162.781
Mart	4.829.606	1.016.087
Nisan	751.484	1.519.205
Mayıs	1.383.116	787.870
Haziran	1.604.949	752.104
Temmuz	518.863	668.510
Ağustos	1.156.971	1.137.878
Eylül	406.240	1.125.740
Ekim	1.488.985	1.110.376
Kasım	2.864.561	844.801
Aralık	7.290.362	988.620
TOPLAM	28.304.130	12.644.000

Kaynak: TÜİK-2022

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

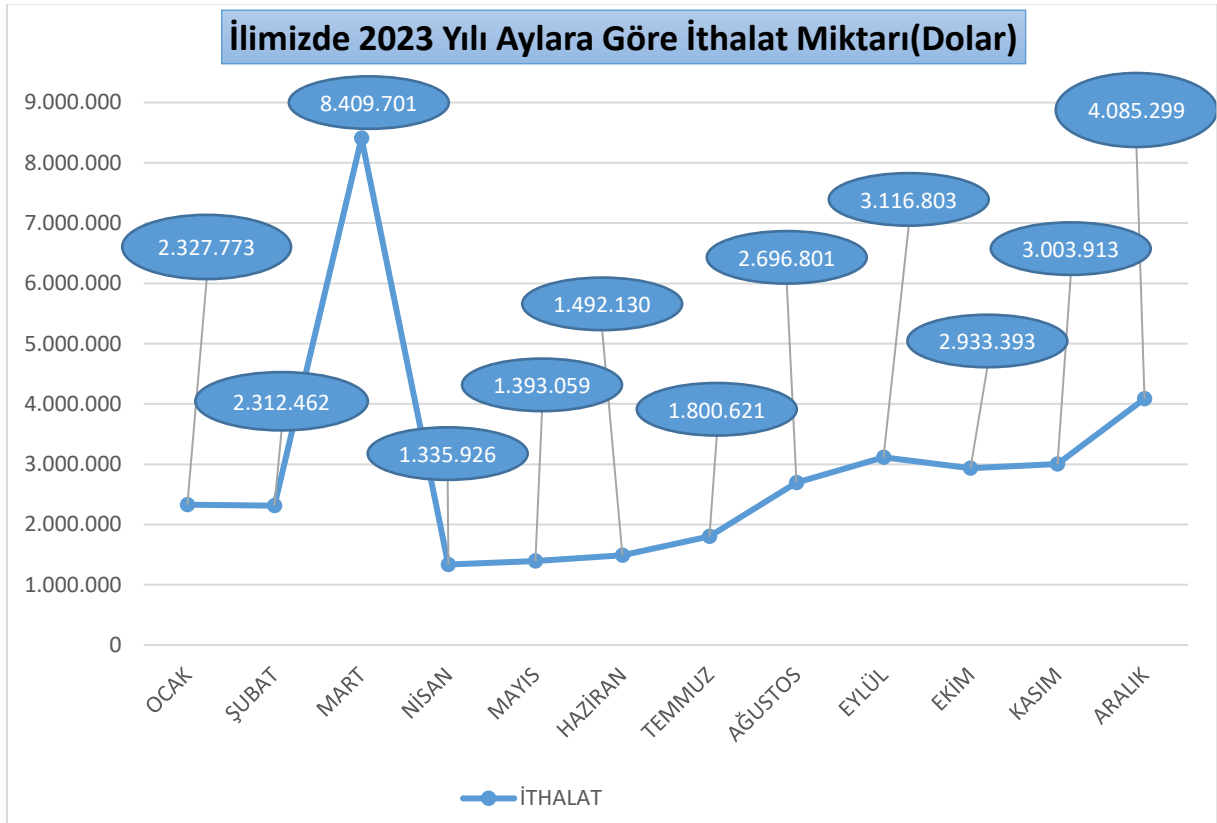

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

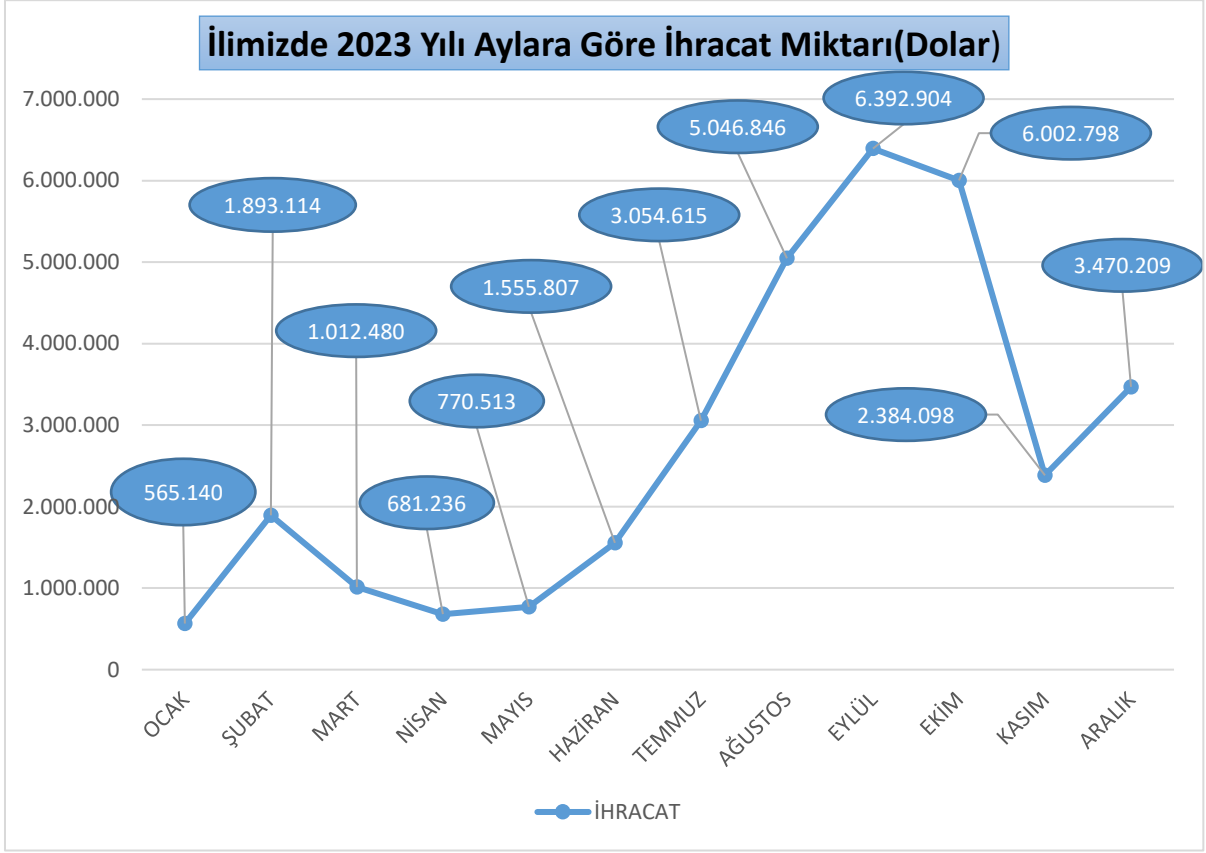
2023 YILI KIRIKKALE İHRACAT VE İTHALAT DEĞERLERİ (DOLAR)		
Aylar	İthalat	İhracat
Ocak	2.327.773	565.140
Şubat	2.312.462	1.893.114
Mart	8.409.701	1.012.480
Nisan	1.335.926	681.236
Mayıs	1.393.059	770.513
Haziran	1.492.130	1.555.807
Temmuz	1.800.621	3.054.615
Ağustos	2.696.801	5.046.846
Eylül	3.116.803	6.392.904
Ekim	2.933.393	6.002.798
Kasım	3.003.913	2.384.098
Aralık	4.085.299	3.470.209
TOPLAM	34.907.881	32.829.760

Kaynak: TÜİK-2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.2.İhracat

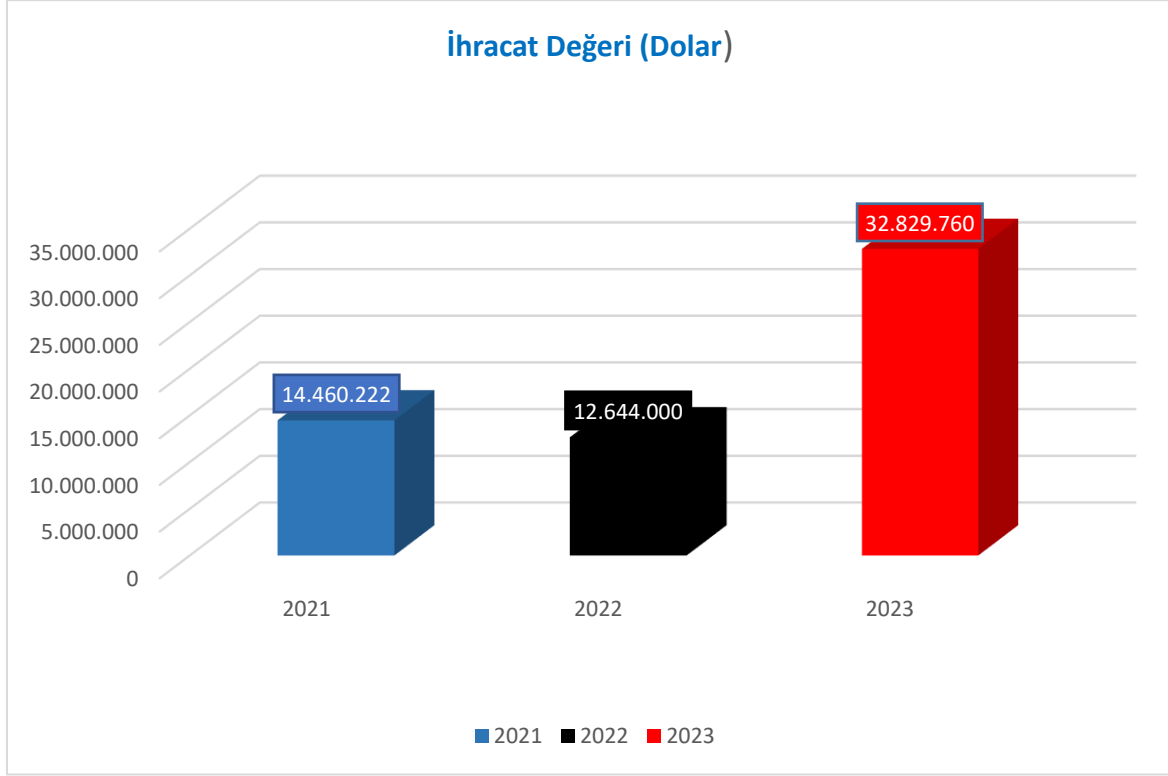
İlimizin TÜİK verilerine göre **2023 yılı aralık ayına kadar 16.879.143 Dolar** ile en çok ihracat yaptığı ülke **Libya**, en çok ihracat yaptığımız ürün ise “**Uçucu yağlar ve rezinoitler,parfümleri,kozmetik veya tuvalet müstahzarları**”dır.

2.3.2021-2023 Yıllarına Göre İhracat Değeri (Dolar)

Yıl	İhracat Değeri (Dolar)
2021	14.460.222
2022	12.644.000
2023	32.829.760

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.4.İhracat yapılan ilk 10 ülke ve ihracat payları

Sıra No	Ülke Adı	İhracat (\$)	% Yüzde
1	Libya	16.879.143	55,90
2	Irak	7.882.103	26,10
3	Brezilya	1.332.410	4,41
4	İtalya	1.173.343	3,89
5	Rusya Fedarasyonu	662.077	2,19
6	İsviçre	593.853	1,97
7	Gürcistan	451.972	1,50
8	K.K.T.C.	442.846	1,47
9	Suriye	415.308	1,38
10	Türkmenistan	360.667	1,19
	Toplam	30.193.722	100

Kaynak: TÜİK 2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.5.En çok ihracat yapılan 10 ürün kalemi ve ihracat payları

Sıra No	Fasıl Adı	İhracat (Dolar)
1	Uçucu yağlar ve rezinoitler,parfümeri,kozmetik veya tuvalet müstahzarları	20.933.458
2	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri,hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	4.563.575
3	Kazanlar,makinalar,mekanik cihazlar ve aletler,nükleer reaktörler,bunların aksam ve parçaları	3.381.855
4	Silahlar ve mühimmat,bunların aksam,parça ve aksesuarı	1.412.293
5	Adi metallerden aletler,bıçakçı eşyası ve sofrta takımları,adi metallerden bulunan aksam ve parçaları	594.810
6	Eczacılık ürünleri	420.853
7	Değirmencilik ürünleri,malt,nişasta,inülin,buğday gluteni	292.110
8	Sabunlar,yüzey-aktif organik maddeler,yıkama-yağlama müstahzarları ,dişçilik müstahzarları	285.473
9	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit ,kasa,mobilya tertibatı,vb.)	236.519
10	Kağıt ve karton,kağıt hamurundan,kağıttan veya kartondan eşya	112.259

2.5.İthalat

- İlimizin TÜİK verilerine göre **2023 yılı aralık ayına kadar 6.872.170 Dolar** ile en çok ithalat yaptığı ülke **İtalya**, en çok ithalat yaptığımız ürün ise **“Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları”**dır.

2.6.En çok ithalat yapılan ilk 10 ülke ve ithalat payları

Sıra No	Ülke Adı	İthalat (\$)	Yüzde%
1	İtalya	6.872.170	23,37
2	Çin	6.035.894	20,53
3	Uruguay	4.098.603	13,94
4	Rusya Fedarasyonu	2.907.270	9,89
5	Romanya	1.789.689	6,09
6	Almanya	1.704.446	5,80
7	Brezilya	1.582.094	5,38
8	Kazakistan	1.505.517	5,12
9	Japonya	1.460.866	4,97
10	İsviçre	1.443.356	4,91
	Toplam	29.399.905	100

Kaynak: TUIK 2023

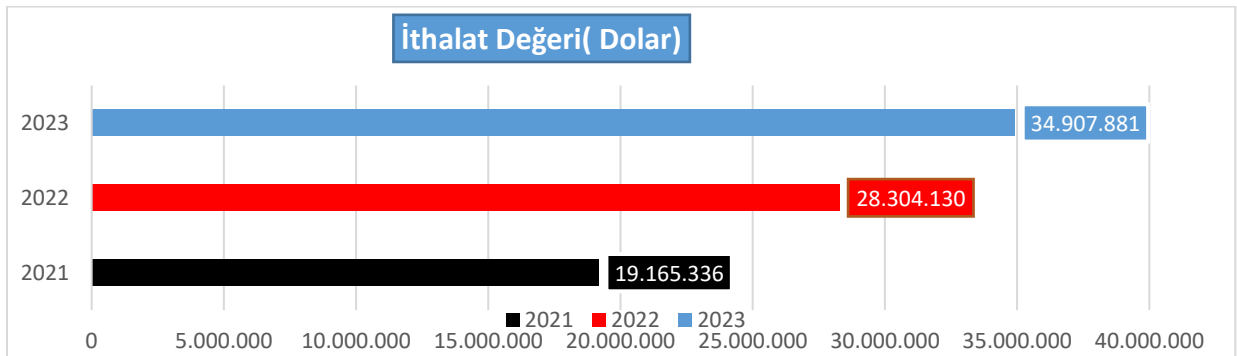
T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2.7.En çok ithalat yaptığımız 10 ürün kalemi ve ithalat payları

Sıra No	Fasıl Adı	İthalat (Dolar)
1	Kazanlar,makinalar,mekanik cihazlar ve aletler,nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	12.553.778
2	Canlı hayvanlar	8.822.619
3	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler,bitümenli maddeler,mineral mumlar	5.910.269
4	Organik kimyasal ürünler	2.437.134
5	Oprik.fotoğraf,sinema,ölçü,kontrol,ayar,tıbbi,cerrahi alet ve cihazlar,bunların aksam,parça ve aksesuarı	1.741.449
6	Demir veya çelikten aşıya	544.478
7	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardaneşya,yapma çiçekler,insan saçından eşya	407.429
8	Motorlu kara taşıtları,traktörler,bisikletler,motosikletler ve diğer kara taşıtları,bunların aksam,parça,aksesuarı	352.031
9	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar,tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler,macunlar,mürekkepler,vb.	328.542
10	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri,hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	250.684

2.8.2021-2023 Yıllarına Göre İthalat Değeri (Dolar)

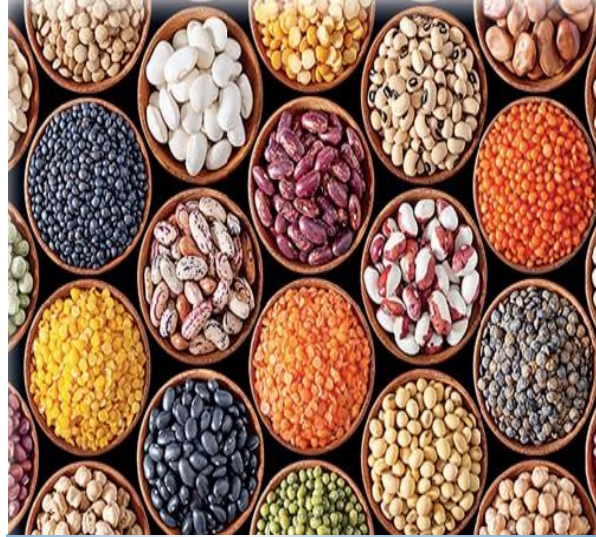
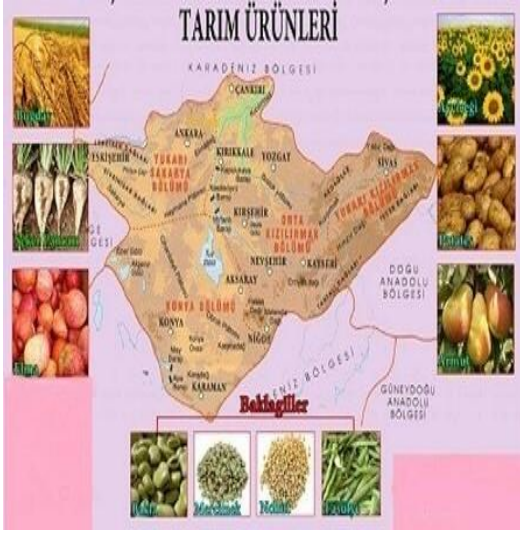
Yıl	İthalat Değeri (Dolar)
2021	19.165.336
2022	28.304.130
2023	34.907.881

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

3.TARIM

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

3.1.TARIM SEKTÖRÜ

3.1.1.Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Kırıkkale İlinin toplam alanı 463.000 hektar olup; bunun 307.149 hektar ile % 66'sı tarım alanı, 51.392 hektar ile % 11'i çayır-mera alanı, 70.905 hektar ile % 15'i orman alanı ve 33.554 hektar ile %7'si diğer alanı oluşturmaktadır.

Tarım alanlarından 213.372 hektarında tarla bitkileri, 2.114 hektarında sebze, 3.320 hektarında meyve üretimi gerçekleştirilmekte, 86.868 hektarı nadastır.

İlimiz yağış bakımından uzun yıllar ortalaması 386,1 mm/lt olup; 2023 yılında yıllık 346,2 mm/lt'dir. Bu yağış miktarı ile ilk derece kurak iller arasına girmiştir.

Tarla, meyve ve sebze alanlarından 2.744 hektarı (% 1) Özel İdare, 16.804 hektarı (% 5) DSİ, 20.000 hektarı (% 6) halk sulaması olmak üzere 39.548 hektarlık kısmı (% 12) sulanabilmektedir.

İlimizde mera çalışmaları kapsamında 531.687 dekar mera tespit, 513.927 dekar tahdit, 421.901 dekar tahsis ve 59.092 dekar ıslah çalışmaları yapılmış, yeni mera tespit çalışmaları devam etmektedir.

İlimizde 67.350 adet büyükbaş hayvan olmakla beraber Türkiye içindeki oranı % 0,39, Türkiye sıralamasında 66. sıradadır. 176.028 adet küçükbaş hayvan olmakla beraber Türkiye içindeki oranı % 0,31, Türkiye sıralamasında 48. sıradadır. 13.303 adet arı kovanı olmakla beraber Türkiye içindeki oranı % 0,14, Türkiye sıralamasında 78. sıradadır. 606.567 adet de kanatlı hayvan bulunmaktadır.

İlimizde 2.100 ton kırmızı et, 62.000 ton süt ve 99,1 milyon adet yumurta üretimi gerçekleştirilmektedir.

Alternatif üretim metotlarından 23 üreticimiz 216 dekar alanda organik tarım üretimi, 7 üreticimiz 893 dekar alanda iyi tarım uygulamaları ile üretim gerçekleştirmiştir.

İlimizde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı olan 15.300 çiftçinin işletme başına düşen ortalama parsel sayısı 15 adet, ortalama arazi büyüklüğü 96 dekar olup; ortalama parsel büyüklüğü 7 dekadır.

İlimizde 2.458 adet gıda işletmesi, 110 adet yem işletmesi olup; rutin denetimler aralıksız devam etmekte, uygun olmayan işletmelere cezai müeyyide uygulanmaktadır.

Tarımsal Üretim açısından görüş ve öneriler:

- Tarımsal desteklemelerin arazi sahiplerine değil, fiili olarak üretimi gerçekleştirenlere yapılması,
- Tarımsal üretimin en önemli girdisi olan mazot, gübre ve ilaçların çiftçilere devlet destekli olarak indirimli temin edilmesi,
- Maliki ölmüş olan tarım arazilerinin intikallerinde mevzuat değişikliği yapılarak işlemlerin kolaylaştırılması ve harçtan muaf hale getirilmesi,

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Tarımsal kredilerin düşürülmesi, tarımsal krediye ulaşmanın kolaylaştırılması,
- Arazi toplulaştırılması bir an evvel tamamlanmalıdır.
- Sulama alanlarının artırılması, alt yapılarının yenilenmesi ve çoğaltılması,
- Kuraklığa dayanıklı tohum çeşitlerinin Devlet tarafından desteklenmesi, gerekirse olumsuzluklar için yasal müeyyide sağlanarak ile ücretsiz dağıtılması.

3.1.2.İlimizde En Çok Üretimi Gerçekleştirilen Ürünler

- Buğday 109.356 hektar alanda 270.547 ton (Türkiye üretimi içindeki oranı:% 1,14, Türkiye sıralaması:30),
- Arpa 61.799 hektar alanda 103.795 ton (Türkiye üretimi içindeki oranı:% 1,95, Türkiye sıralaması:15),
- Şekerpancarı 1.014 hektar alanda 61.467 ton (Türkiye üretimi içindeki oranı:% 0,3, Türkiye sıralaması:34),
- Nohut 27.387 hektar alanda 25.475 ton (Türkiye üretimi içindeki oranı:% 5,9, Türkiye sıralaması:6),
- Mısır 2.916 hektar alanda 27.134 ton (Türkiye üretimi içindeki oranı:% 0,22, Türkiye sıralaması:35) üretim gerçekleştirilmektedir.

3.1.3.Ciro Büyüklüğüne Göre İlk 10 İşletme/Bitkisel

Sıra No	İlçesi	Köy/Mahalle	İşletme Sahibi	Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Alan(M2)
1	Yahşıhan	Irmak	Yakup DEMİRBİLEK	1.940,000
2	Keskin	Aşağıışık	Abdullah ÖZTÜRK	1.602,915
3	Keskin	Yenice	İlhan GÜNEŞLİ	1.502,042
4	Balışeyh	Aydıncık	Hasan BİLDİK	1.488,206
5	Keskin	Üçkuyu	Murat CANBOLAT	1.309,057
6	Sulakyurt	Hamzalı	Ferüz ÖZDEMİR	1.202,438
7	Balışeyh	Işıklar	Emine DOĞAN	1.107,367
8	Delice	Gözükızıllı	Çetin ERULUĞ	1.100,747
9	Keskin	Barakobası	Nail PEKİNCE	1.078,436
10	Delice	Tatlıcak	Durmuş AYAN	1.067,460

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

3.1.4.Ciro Büyüklüğüne Göre İlk 10 İşletme/Hayvansal

Sıra No	İlçe	Mahalle/Köy	İşletme Sahibi	Küçükbaş Hayvan Sayısı
1	Delice	Yeniyapan	Hasan İNYURT	1103
2	Sulakyurt	Deredüzü	Satılmış CESUR	956
3	Merkez	Merkez-Yuva	Ziyabent KANSIZ	933
4	Sulakyurt	Akkuyu	Murat KÖKSAL	930
5	Merkez	Pazarcık	Mustafa ERDAL	769
6	Delice	Fadılobası	Ali ULUCAN	744
7	Sulakyurt	Yeşilyazı	Ali İhsan ÇELİK	778
8	Sulakyurt	Deredüzü	Erşat İLKBAHAR	1036
9	Delice	Merkez-Aktepe	Erdoğan OKYAY	635
10	Keskin	Aşağışeyh	Selda YILDIZ	608

Sıra No	İlçe	Mahalle/Köy	İşletme Sahibi	Büyükbaş Hayvan Sayısı
1	Balışeyh	Merkez	Ankara Yem Sanayi Tic.A.Ş.	495
2	Keskin	Cinali	Yücel ÜNLÜER	489
3	Keskin	Merkez-Bozkurt	Emre Kaan ŞANAL	473
4	Balışeyh	Merkez-Ballı	Gülcan ÇİÇEK	420
5	Balışeyh	Merkez-Ballı	Çiçek Hayvancılık Tarım İnşaat İmalat San.Tic.Ltd.Şti.	419
6	Keskin	Merkez-Altıntaş	Kadir BERK	393
7	Balışeyh	Merkez-Ballı	İsa Güventürk İnşaat Tarım Hayvancılık San.Tic.Ltd.Şti.	360
8	Keskin	Seyfli	Tokay Hayvancılık Tarım Ürün Nak.Gıda.Mak.Otomotiv.İmalat Tur.San.ve Tic.Ltd.Şti.	336
9	Merkez	Çullu	Ömer ÖZDOĞAN	336
10	Merkez	Çullu	Serkan ÖZDOĞAN	313

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

3.1.5.Üretici Örgütleri

İLİMİZDEKİ ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİ	
ÖRGÜT ADI	FAALİYET YERLERİ
Üzüm Üreticileri Birliği	Delice İlçesi
Kırmızı Et Üreticileri Birliği	İl Geneli
Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği	İl Geneli
Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	İl Geneli
Arı Yetiştiriciliği Birliği	İl Geneli
Süt Üreticileri Birliği	İl Geneli
Hayvan Kooperatifleri Üst Birliği	Ankara,Çankırı,Çorum,Kırıkkale ve Yozgat

Kaynak: Kırıkkale Tarım ve Orman. İl Müd.-2023

3.2.Tarımsal Krediler ve Destekler

- ✓ 2022-2023 Yılı Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar kapsamında İlimizde üç proje Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 1.107.231,30 TL inşaat,4.856.935,00 TL Makine ekipman olmak üzere toplamda 5.964.166,30 TL hak ediş ödemesi yapmıştır.
- ✓ 2022-2023 Yılı Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımları kapsamında İlimizde bir proje Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yatırım programına alınmıştır. Tamamlanan bir projeye 498.462,50 TL makine ekipman hak ediş ödemesi yapılmıştır.
- ✓ Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımları toplamında 2023 yılında yatırımcılarımıza toplamda 6.462.628,80 TL hak ediş ödemesi yapılmıştır.

2023 üretim yılı destek kalemleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

2023 Üretim Yılı Destek Kalemleri

➤ Mazot ve Gübre Desteği Ödemesi
➤ Organik Tarım Destekleme Ödemesi
➤ İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi
➤ Küçük Aile İşletme Desteği
➤ Fındık Alan Bazlı Gelir Desteği
➤ Fark Ödemesi Destekleri

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

➤ Yem Bitkileri Destekleme Ödemesi
➤ Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği
➤ Sertifikalı Tohum Üretim Desteği
➤ Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği
➤ Bombus Arısı Kullanım Desteği
➤ Sertifikalı Fidan Üretim Desteği
➤ Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu Desteği
➤ Toprak Analizi Desteği

3.3.2023 Yılı Havzalarda Desteklenen Ürün Listeleri

Havza Adı	Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler
Kırıkkale-Bahşılı	Arpa,Aspir,Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri,Tritikale
Kırıkkale-Balışeyh	Arpa, Aspir, Buğday,Çavdar, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Çelebi	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Delice	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Karakeçili	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Keskin	Arpa,Aspir, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Çavdar,Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Merkez	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Tritikale
Kırıkkale-Sulakyurt	Arpa, Aspir, Buğday, Çeltik, Nohut, Yem Bitkileri
Kırıkkale-Yahşihan	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Soğan (Kuru), Tritikale

Kaynak: Kırıkkale Tarım ve Orman. İl.Müd.-2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

3.4.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

- 5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu yürürlüğe girmeden önceki yıllarda tarım arazileri miras yolu ve çeşitli nedenlerle küçülmüş, parçalara bölünmüş, verimlilik ve kârlılık için gereken büyüklüğü altında kalmıştır.
- Tarım arazilerinin intikalden kaynaklanan mülkiyet sorunu bulunmakta, İlimizde harç muafiyeti olmasına rağmen intikal işleminin bugüne kadar istenilenin çok altında kalması yeni miras yasasının uygulanmasını güçleştirmektedir.
- Mera Kanunu kapsamında kurulması gereken “**Mera Yönetim Birlikleri**” kurulamamakta, kurulanlar da amacı doğrultusunda etkin bir şekilde görev yapamamaktadır. Ayrıca mera işgalleri devam etmektedir.
- Bitkisel üretimi destekleme uygulamaları kapsamında, ilave bir desteklemeyle parsel birleştirme ve hisse birleştirme özendirilmelidir.
- Parçalı, küçük ve tarımsal üretimde kullanılmayan parsellerin; kamulaştırma yapılması ve yapılacak yasal düzenlemeyle, sınırdaş parsel sahiplerine satılması yoluyla, ekonomiye kazandırılmalıdır.
- İlimizde yaygın olan buğday-nadas münavebe sisteminde,nadas yerine özellikle yem bitkilerinin (macar fiği, korunga),baklagillerin (nohut, mercimek) dahil edilmesi gerekmekte olup, Tarım ve Orman Bakanlığınca nadas alanlarının daraltılmasına yönelik destekler ve projeler uygulanmalıdır.
- İlimizde sulama yatırımları yetersiz veya mevcut sulama altyapısının çok eski olması ve ihtiyaca cevap verememesi,hem su israfına neden olmakta hem de yeterince yararlanılamamaktadır.
- Bakanlıkça yürütülen toplulaştırma ve tarla içi geliştirme çalışmalarına hız verilmelidir. (Toplulaştırma kapsamına alınmış17 köyümüzün 4’ünde toplulaştırma çalışmaları tamamlanmış olup, geriye kalan 13 köyümüzde toplulaştırma çalışmalarının tamamlanması sağlanmalıdır.)
- Devlet su işleri ve ilgili diğer kuruluşlar tarafından ilimiz merkez ve 8 ilçesinde uygun alanlarda yapılacak sulama amaçlı baraj ve gölet yatırımlarıyla, yeni alanlar sulu tarıma açılarak, sulanabilen arazi miktarımız arttırılmalıdır.
- Başta damlama sulama sistemi olmak üzere, basınçlı sulama sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılarak, suyun etkin ve tasarruflu kullanımı sağlamak amacıyla, Bakanlıkça verilen bireysel sulama desteklerindeki prosedürler kolaylaştırılmadır.
- Anıza direk ekim yöntemi yaygınlaştırılmalıdır. Bu konuda üniversitelerin, araştırma enstitülerinin yeni çalışmalar yapmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

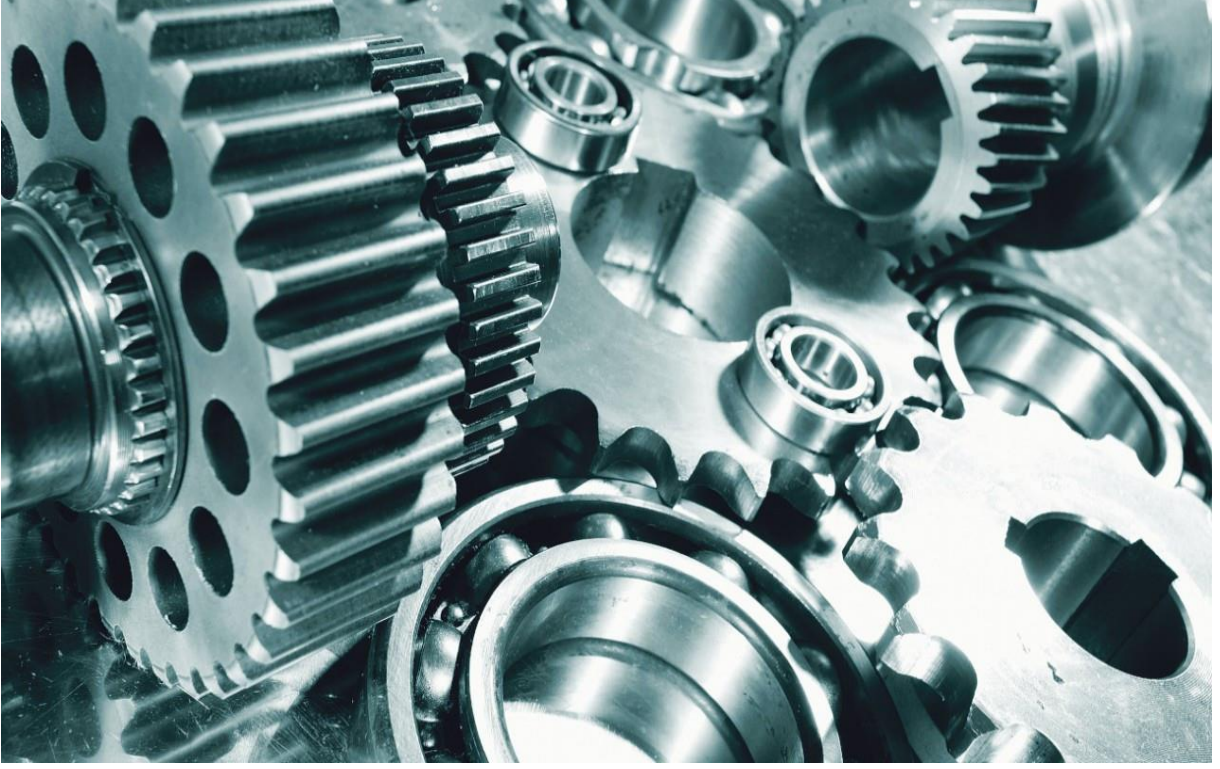
T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Sulanabilen arazi miktarının azlığı ve mevcut su kaynaklarının etkin kullanılmaması
- Tarımsal destekleme kalemlerinin çok fazla olması, takibi ve etkinliğini düşürmektedir.
- Tarımsal istatistiklerin etkin olarak yerine getirilmesindeki zorluklar,
- Mera ve yaylalardaki kaçak yapılaşmalar, Tarım arazileri üzerinde bulunan izinsiz bina ve yapılar,
- Tarıma dayalı sanayi yatırımlarının yetersiz olmasına bağlı olarak,kırsal alanda istihdam ve göç sorunun olması,
- Nadas alanlarının üretime dönük olarak kullanılmaması,
- Tarım sektörünün yapısını iyileştiren, doğal kaynakları ve çevreyi koruyan, en az üç yıllık dönemi kapsayacak, aktif çiftçi odaklı, üretim, kalite, ulaşılabilir fiyatlar ve sürdürülebilirliği esas alan yönlendirici bir destekleme sisteminin oluşturulması
- Tarımsal işletmelerde küçük, orta ve büyük ölçekli işletme tanımlarının yapılarak faaliyetlerin planlanması,
- Sürdürülebilirlik, verimlilik ve rekabet ilkelerine dayalı, birim sudan maksimum faydayı sağlayacak, tarımsal üretim planlamasının bir devlet politikası haline getirilerek güvence altına alınması,
- Uzun vadede ortaya çıkabilecek olan risklerin bertaraf edilmesi, ürün çeşitliliği, dış ticarete sürekliliği sağlama, ürün maliyetlerinin düşürülmesi,
- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuğu kapsamındaki ürünlerin artırılması, sistemin geliştirilmesi, lisanslı depo işletmelerince tarım ürünlerine dayanılarak oluşturulan elektronik ürün senetleri ticaretinin yaygınlaştırılması
- Aile işletmeciliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak için kadın ve gençlerde girişimciliğin desteklenmesi,

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

4.SANAYİ

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

4.1.Sanayi Sektörü Yapısı

Kırıkkale il merkezi kamu ağırlıklı sanayi şehri olup, diğer ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı tarıma dayalıdır. Kırıkkale’de imalat sanayi kamuya ait büyük işletmelerin yanında, özel sektöre ait küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. MKEK Fabrikaları ve TÜPRAŞ Rafinerisi ilin ekonomik yapısında önemli yer tutmaktadır.

Kırıkkale imalat sanayi; savunma, metal ve petro-kimya sanayi alanında yoğunlaşırken, özel sektörde genellikle bu sanayi kollarına bağlı olarak gelişmenin yanı sıra tarım makinaları, gıda, yem, toprak, tekstil, ağaç ve mobilya işleri sanayinde de ilerleme kaydedilmiştir.

Ülkemiz savunma sanayisinin bel kemiğini oluşturan, 1921 yılında İmalatı Harbiye Fabrikasının kurulması ile temelleri atılan ve stratejik önemi haiz Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş. (MKE A.Ş.)’nin 7 birimi ilimizde bulunmaktadır.

Başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu Bölgesindeki birçok ilin petrol ürünleri ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1986 yılında kurulan, petrol işleme kapasitesi 5 milyon ton/yıl olan, BOTAŞ’ın ceyhan terminalinden 447 kilometre uzunluğunda boru hattı marifetleriyle ulaşan ham petrolü işleyen TÜPRAŞ Orta Anadolu Rafinerisi ilimizde bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra; Milli savunma Bakanlığına bağlı Mühimmat İslah, Geliştirme ve Yenileştirme Merkezi (MİGYEM) ile Mühimmat Ayırma ve Ayıklama tesisi (MAAT)’de ilde faaliyet göstermektedir.

Kırıkkale ekonomisinin sacayağından biri olan 1997 yılında kurulmuş olan Kırıkkale I. Organize Sanayi Bölgesi 150 hektar alan üzerine tesis edilmiş ve altyapı çalışmaları 2001 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır. Toplam 67 sanayi parselinden 65’i dolu ve 2 adet boş alan bulunmaktadır. Kırıkkale OSB’deki firmaların tamamen faaliyete geçmesi ile 3303 kişiye istihdam sağlanacağı öngörülmekte olup, yönetim özel sektöre devredilmiştir. Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi MKEK’den sonra ilde en fazla istihdama katkı sağlayan İlin en önemli ekonomik kuruluşudur. Proje doluluk oranı %90’dır.Ağırlıklı sektör grubu mobilya ve metal sektörüdür.

2001 yılında kuruluş protokolü onaylanan ve altyapı çalışmaları 2009 yılında tamamlanarak hizmete açılmış olan Keskin Organize Sanayi Bölgesi 153 hektar alan üzerine kurulmuştur. I. Etap 21 sanayi parselinden, II. Etap ise 57 parsel olmak üzere toplam 78 adet sanayi parselinden oluşmaktadır. Keskin Organize Sanayi Bölgesi üzerinde 10 adet üretimde olan firma bulunmakta ve 400 kişi istihdam edilmektedir. Bölgede 11 adet faal arsa tahsisi yapılmıştır.

2013 yılında kuruluş protokolü onaylanan Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas OSB, 49,2 hektar alan üzerine kurulmuş ve 2017 yılında hizmete açılmıştır. İlimizin Savunma Sanayi alanındaki yatırımlara olan uygunluğu nedeniyle ekonomik anlamda önemli katma değer ve personel istihdamı yaratacağı düşünülmektedir. Ülkemizin ilk ve tek silah ihtisas OSB’si olma özelliği

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

taşımaktadır. Toplam 27 sanayi parselinden 18'i dolu, 9 parseli ise boştur. Bölgede savunma sanayii sektörüne ait üretim yapılmaktadır.

Yahşihan ilçesinde 24.5 hektar alan üzerindeki 406 işyeri kapasiteli Kırıkkale Küçük Sanayi Sitesinde, 400 işyeri dolu 6 işyeri boş olup ortalama istihdam 1.600'dür.

Keskin ilçesinde 4.7 hektar arazi üzerindeki 78 işyeri kapasiteli Keskin Küçük Sanayi Sitesinde, 44 işyeri dolu 34 işyeri ise boş olup ortalama istihdam 100'dir.

Ayrıca İl merkezinde bulunan Sanayi Çarşısında da daha çok Oto Sanatkârlar Odasına kayıtlı firmaların yanında küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir. Yaklaşık 1.500 işyerinde 4.500 civarında istihdam sağlanmaktadır.

Sanayi Siciline kayıtlı sanayi işletmelerimizin %41'i Limited Şirket , % 25'i anonim şirket ve % 34' u ise Gerçek ve Diğer olmak üzere ayırmak mümkündür.

Sanayi İşletmelerimizin % 69'u Mikro,% 21' i Küçük, % 8'ü Orta ve % 2'si ise Büyük ölçekli işletmelerdir.

4.2.Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler

SIRA NO	SEKTÖR	ADET	%YÜZDE
1.	Madencilik ve Taş Ocaklığı	28	13
2.	Plastik Ürün İmalatı	27	12
3.	Mobilya İmalatı	35	16
4.	Gıda ve İçecek ürünlerinin İmalatı	59	27
5.	Metal ve Makine Teçhizatı Ürünlerinin İmalatı	70	32
6.	Toplam	219	100

Kaynak:Kırıkkale Sanayi İl Md. -2023

4.3.Organize Sanayi Bölgeleri

İlimizde 3 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi karma biri ihtisas organize sanayi bölgesidir.

- Kırıkkale OSB
- Keskin OSB
- Silah Sanayi OSB

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

4.4.Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Kırıkkale OSB’de 150 hektar alan vardır. Alanların dağılımı aşağıdadır.

KIRIKKALE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
SIRA NO	TOPLAMDA	150 HEKTAR
1.	Toplam Sanayi Parsel Sayısı	67
2.	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	65
3.	Boş Sanayi Parsel Sayısı	2
4.	Proje Doluluk Oranı	%90
5.	İstihdam Sayısı	3303

Kaynak: KSTİM-2023

4.5.Keskin Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Keskin Organize sanayi bölgesi 153 hektar alandan oluşmaktadır. Dağılımı aşağıdadır.

KESKİN ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
SIRA NO	TOPLAMDA	153 Hektar
1.	Toplam Sanayi Parsel Sayısı	78 Adet
2.	1’inci Etap Parsel sayısı	21 Adet
3.	2’nci Etap Parsel Sayısı	57 Adet
4.	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	11 Adet
5.	Boş Sanayi Parsel Sayısı	67 Adet
6.	Proje Doluluk Oranı	% 14
7.	İstihdam Sayısı	400 Kişi

Kaynak: KSTİM-2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

4.6.Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Kırıkkale silah sanayi ihtisas organize sanayi bölgesi 49,2 hektar alandan oluşmaktadır.

KIRIKKALE SİLAH SANAYİ İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ		
SIRA NO	TOPLAMDA	49,2HEKTAR
1.	Toplam Sanayi Parsel Sayısı	27 Parsel
2.	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	18 Parsel
3.	Boş Sanayi Parsel Sayısı	9 Adet
4.	Proje Doluluk Oranı	%66,6
5.	İstihdam Sayısı	435

Kaynak: KSTİM-2023

4.7.Küçük Sanayi Siteleri

İlimizde küçük sanayi sitelerine ait bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. İlimizde iki adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır. Bunlar Kırıkkale Yahşihan Küçük Sanayi Sitesi ve Keskin Küçük Sanayi Sitesidir.

Genel Bilgileri	Keskin Küçük Sanayi Sitesi
Faaliyet Yılı	2010
Yeri	Keskin
Alanı	4,7 hektar
İşyeri Kapasitesi	78 işyeri
Taşınan İşyeri	44 işyeri
Boş İşyeri	34 İşyeri
İstihdam	100kişi

Kaynak: KSTİM-2023

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Genel Bilgileri	Kırıkkale Küçük Sanayi Sitesi
Faaliyet Yılı	1991
Yeri	Yahşihan
Alanı	24,5 hektar
İşyeri Kapasitesi	406 işyeri
Taşınan İşyeri	400 işyeri
Boş İşyeri	6 işyeri
İstihdam	1600 kişi

Kaynak: KSTİM-2023

4.8.Sektörün sorunlarına yönelik görüş ve değerlendirmeler

- ✓ Yurtdışı rakiplerin bazı girdi maliyetlerinin rekabet avantajı, özel sektöre ait sanayi işletmelerinin önemli bölümünün ihracat kapasitesi bulunmaması,
- ✓ İlde mevcut sermaye birikimi olan kimselerin istenilen ölçüde sanayi yatırımlarına yönelmemesi, iç talep yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar,
- ✓ Karayolu ulaşımı, enerji, sermaye, hammadde, teknoloji bileşenlerinde kısmen yeterlilikler,
- ✓ Küçük sanayi siteleri ile üniversite-sanayi işbirliği bileşeninde de yetersizlikleri söz konusudur. Nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak üzere, mesleki ve teknik eğitim kalitesindeki eksiklikler,
- ✓ Keskin OSB de doğalgaz bulunmaması.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

5.HİZMET

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

5.1.EĞİTİM

5.1.1.Eğitim Hizmetleri Sektörü

Eğitim sektörü, toplumların gelişiminde kilit bir rol oynayan önemli bir sektördür. Bu sektör, temel eğitimden yüksek öğretime, mesleki eğitimden uzaktan eğitime kadar geniş bir yelpazede faaliyet gösterir. Eğitim sektörünün genel durumu, bir dizi faktörden etkilenir ve coğrafyaya, ekonomik duruma ve teknolojik gelişmelere göre değişiklik gösterebilir.

1-Teknolojik İlerleme: Teknolojik gelişmeler, eğitimde önemli değişikliklere neden olmuştur. Dijital öğrenme platformları, çevrim içi dersler, sanal gerçeklik gibi teknolojik araçlar eğitimde daha fazla kullanılmaktadır.

2-Uzaktan Eğitim: Özellikle pandemi döneminde uzaktan eğitim, eğitim sektörünün önemli bir parçası haline geldi. Çevrim içi dersler, video konferanslar ve diğer dijital araçlar, öğrencilere uzaktan erişim ve öğrenim imkanı sağladı.

3-Öğrenci çeşitliliği: Küreselleşme ve mobilite, öğrenci çeşitliliğini artırmıştır. Bu durum, eğitim kurumlarının farklı kültürel, dil ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun programlar sunma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

4-Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme : İş dünyasının değişen ihtiyaçlarına uyum sağlamak adına mesleki eğitim ve beceri geliştirme programlarına olan talep artmıştır. Teknolojik beceriler, girişimcilik ve problem çözme gibi yetkinliklere vurgu yapılmaktadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

5-Finansal zorluklar: Birçok ülkede eğitim sistemleri finansal zorluklarla karşı karşıyadır. Eğitim kurumları, bütçe sınırlamaları ve kaynak eksikliği gibi nedenlerle çeşitli zorluklarla mücadele etmektedir.

6-Öğretmen Eğitimi ve İstihdam: Nitelikli öğretmen eksikliği bazı bölgelerde sorun teşkil edebilirken, diğer bölgelerde öğretmen işsizliği ile mücadele edilmektedir. Eğitimde öğretmen eğitimi ve profesyonel gelişim önemli bir konudur.

7-Sosyal Adalet ve Erişim: Eğitimde sosyal adalet ve eşitlik konuları önemli bir gündem maddesidir. Eğitime eşit erişim sağlama ve fırsat eşitliği yaratma çabaları devam etmektedir.

Eğitim sektörü, sürekli değişen dinamiklere uyum sağlamak zorunda olan bir sektördür. Teknolojik ilerlemeler, küresel değişimler ve toplumsal ihtiyaçlar ,eğitimde yenilik ve adaptasyon gerektirmektedir.

Eğitim sektörü incelememizden elde ettiğimiz verilere göre, Kırıkkale ilinde ‘‘2023-2024 Öğretim Yılı İl Geneli’’ verilerine göre 30 adet Okul Öncesi, 60 adet İlkokul, 53 adet Ortaokul, 44 adet Ortaöğretim (Lise) okul bulunmaktadır.

EĞİTİMİN GENEL DURUMU VE AKADEMİK BAŞARI

Başarıya ulaşmak için öğrencinin gelişim süreci gerek okul içi gerek okul dışında takip edilerek öğrenme eksikliklerinin geri bildirimler yoluyla anında tamamlanması, yapılacak ortak sınavlar ve kazanım sınavlarıyla eğitim kalitesi günden güne artmaktadır.

Eğitici Eğitimi Faaliyetimiz ile öğretmenlerimiz aldıkları eğitimlerle ilimizde web 2.0, kodlama, STEM, bulut teknolojileri gibi eğitimsel araçların, eğitimde etkin bir şekilde kullanabilmesi için eğitimci rolünü üstlenmiş, ayrıca okullarında bu öğrendikleri yeni yöntem ve teknikleri diğer meslektaşlarına da çoğaltıcı etkisiyle kazandırmaktadırlar.

Okullarımızın gelişim grafiğinin takip edilmesi ve okullarda iyileştirmeye açık alanlarda çalışmalar yapılmasını sağlamak amacıyla yürütülen projelerle gelişmeler yakından takip edilmektedir.

5.1.2.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

İnceleme sonucunda elde ettiğimiz verilere göre eğitim sektörünün temel sorunları şu şekildedir:

- Şehir merkezinden uzak ilçelerde modern eğitim teknolojilerine erişim eksikliği,
- Öğrenci kaynaklarının yetersizliği,
- Güncel ders materyallerinin olmaması,

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Öğretmenler ile öğrenciler arasındaki davranış sorunları ve disiplinle ilgili zorluklarla karşılaşabilmektedir.

5.1.3.Eğitim Kademelerine Göre İstatistikler (2023-2024 Öğretim Yılı İl Geneli)

KADEMELERE GÖRE DAĞILIM

	Resmi	Özel
Okul Sayısı	187	39
Derslik Sayısı	2.317	400
Öğretmen	3.435	527
Öğrenci	42.776	4.654

OKUL ÖNCESİ	Resmi	Özel
Okul Sayısı	30	8
Derslik Sayısı	134	77
Öğretmen	192	35
Öğrenci	4.409	629

İLKOKUL	Resmi	Özel
Okul Sayısı	60	10
Derslik Sayısı	834	109
Öğretmen	879	112
Öğrenci	13.828	1.019

ORTAOKUL	Resmi	Özel
Okul Sayısı	53	9
Derslik Sayısı	698	98
Öğretmen	1.093	144
Öğrenci	12.605	1.167

ORTAÖĞRETİM	Resmi	Özel
Okul Sayısı	44	12
Derslik Sayısı	651	116
Öğretmen	1.271	236
Öğrenci	11.620	1.839

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

5.1.4.Kırıkkale Üniversitesi

Bugün itibariyle üniversitemiz; 12 adet fakülte, 1 adet yüksekokul, 6 adet meslek yüksekokulu, 3 adet enstitü ve 24 adet araştırma ve uygulama merkezi ve ile 34 bin 810 öğrenciye hizmet veren, bölgesinin büyük üniversitelerinden biri konumundadır.

- ✓ Fakülteler: 1) Dış Hekimliği Fakültesi 2) Eğitim Fakültesi 3) İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi 4) Güzel Sanatlar Fakültesi 5) Hukuk Fakültesi 6) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 7) İslami İlimler Fakültesi 8) Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi 9) Sağlık Bilimleri Fakültesi 10) Spor Bilimleri Fakültesi 11) Tıp Fakültesi 12) Veteriner Fakültesi
- ✓ Yüksekokullar: 1) Yabancı Diller Yüksekokulu
- ✓ Meslek Yüksek Okulları:1) Hacılar Hüseyin Aytemiz Meslek Yüksekokulu 2) Delice Meslek Yüksekokulu 3) Keskin Meslek Yüksekokulu 4) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 5) Kırıkkale Meslek Yüksekokulu 6) Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
- ✓ Araştırma ve Uygulama Merkezleri: 1) Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü (KÜBTUAM) 2) Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi 3) Danışma Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi 4) El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi 5) Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi 6) Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi 7)Kırıkkale ve Yöresi Tarih Araştırma Merkezi 8) Kanser Araştırma ve Uygulama Merkezi 9) Çocuk Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi 10) Tüketici Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi 11) Yaşlı Sağlığı Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 12) Obezite ve Diyabet Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 13) Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi 14) Kızılırmak Araştırma ve Uygulama Merkezi 15) Yabancı Diller Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi 16) Yapı-Zemin Araştırma ve İnceleme Merkezi 17) Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) 18) Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi (KAPUM) 19) Bilgisayar Sistemleri Araştırma ve Geliştirme Merkezi (BİSAG) 20) Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi 21) Spor Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi 22) Arıcılık Araştırma Uygulama ve Araştırma Merkezi 23) İslam Ülkeleri Uygulama ve Araştırma Merkezi 24)Mantar Uygulama ve Araştırma Laboratuvarı
- ✓ Enstitüler: 1) Fen Bilimleri Enstitüsü 2) Sosyal Bilimler Enstitüsü 3) Sağlık Bilimleri Enstitüsü

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

SON 3 YIL İÇERİSİNDE TAMAMLANMIŞ PROJELER VE ALANLARI

Sıra No.	Proje Alanı	Proje Sayısı
1	Eğitim Bilimleri	310 Adet
2	Fen Bilimleri	
3	Sağlık Bilimleri	
4	Sosyal Bilimleri	

UYGULAMASI DEVEM EDEN PROJELER VE ALANLARI

Sıra No.	Proje Alanı	Proje Sayısı
1	Eğitim Bilimleri	148 Adet
2	Fen Bilimleri	
3	Sağlık Bilimleri	
4	Sosyal Bilimleri	
5	Güzel Sanatlar	
6	Mühendislik	

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

5.2.SAĞLIK

5.2.1.Sağlık Hizmetleri Sektörü

Sağlık konusu, insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Öyle ki, kişinin yaşamının devam edebilmesinin ilk şartı onun sağlıklı olmasıdır. Sağlığın olmadığı bir yerde diğer refah unsurlarının var olması birey ve toplum için hiçbir anlam ifade etmez. Dünya Sağlık Örgütü'nün 1948'de yapmış olduğu tanıma göre "sağlık, sadece hastalık veya sakatlığın olmaması hali değil, aynı zamanda beden, ruh ve sosyal yönden de tam bir iyilik durumudur" şeklindedir ve Dünya Sağlık Örgütüne göre sağlığın temel özelliği, vazgeçilmez bir servet olarak kabul edilmesidir (WHO, 1981: 19). Sağlık insan unsurunun yaradılışından günümüze kadar önemini her zaman koruyan bir olgudur. Bu yüzden sağlığın değeri hiçbir zaman kaybolmayacak, toplumların ve ülkelerin her zaman üzerinde duracakları bir konu olacaktır. Hayatımızda her şeyin başı sağlık olduğunu unutmamalıyız.

Toplum ve bireylerin sağlık düzeyini yükseltmek, geliştirmek ve sürdürülebilmek amacıyla;

- ✓ Sağlığın korunması,
- ✓ Hastalıkların tedavisi ve
- ✓ Rehabilitasyonu için yapılan çalışmaların tümü sağlık hizmetleridir. Sağlık hizmeti veren üretim birimlerinin en büyük alt sistemleri hastanelerdir.

Sağlık hizmetleri, birey ve toplumun sağlıklı, uzun ömürlü olmasını ve verimli çalışmasını sağlar. Sağlık hizmetleri koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici hizmetler olarak sınıflandırılır. Ancak sağlık hizmetleri endüstrisi denildiğinde çok daha geniş bir ürün ve hizmet alanından bahsedilmektedir. Günümüzde sağlık hizmetleri, ülke ekonomilerinin önemli bir parçası olup, büyük bir hizmet endüstrisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alan; biyoteknolojiden, tanı koymaya, ilaç üreticilerinden, hastanelere, medikal malzemeden, laboratuvarlara, bakım evlerinden, evde bakım hizmetlerine, akupunkturdan, konuşma terapisine kadar geniş bir ürün-hizmet yelpazesini içerir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Sağlık hizmetleri sektörünün önemli bir ayağı olan sağlık turizmi, tedavi ve tatil amaçlı, şehirlerarası ya da ülkelerarası yapılan seyahatler olarak tanımlanır. Ülkemize nazaran dünyada sağlık turizmi çok daha önce keşfedilmiştir ve bu alanda çok ciddi yatırımlar yapılmaktadır. Sağlık turizmi, Dünyanın en önde gelen, en dinamik sektörleri arasındadır. Amerika ve Avrupa Birliği'ne üye bazı büyük ülkeler bu gelirden vazgeçmemek için maliyetlerini düşürmenin yollarını ararken, sağlık turizminden en büyük payı alan ülkelerin başında Singapur, Hindistan, Tayland, Malezya gibi Uzakdoğu ülkeleri gelmektedir.

Ülkedeki sağlık sektörü her yıl %30 artış kaydetmektedir. Hindistan'ın sağlık turizmindeki en büyük avantajı bu alandaki potansiyeli önceden keşfetmiş olması, düşük maliyetle çalışması ve iyi tanıtım yapmasıdır.

- Kırıkkale'de 2023 yılı Sağlık sektörü incelememizden elde ettiğimiz verilere göre, ilimizde toplam 7 hastane bulunmaktadır. Bunların 5 tanesi kamu hastanesi, 1 tanesi üniversite hastanesi, 1 tanesi de özel hastanedir. İlimizin hastanelerinde toplam yatak sayısı 1.304'dür. Ayrıca İl genelinde 5.335 personel tarafından sağlık hizmeti sunulmaktadır. İl genelinde 328 uzman hekim, 399 pratisyen/asistan hekim, 141 dış hekimi, 25 eczacı, 288 ebe, 985 hemşire, 1.426 sağlık memuru ve teknisyeni ve 1.743 diğer sağlık personeli olmak üzere toplam 5.335 personel hizmet vermektedir.

Yataklı Tedavi Kurumu Adı	Yatak Kapasitesi
K.Ü. Tıp Fakültesi Hastanesi	464
Yüksek İhtisas Hastanesi	700
Sulakyurt İlçe Devlet Hastanesi	10
Delice İlçe Devlet Hastanesi	15
Karakeçili İlçe Devlet Hastanesi	15
Keskin İlçe Devlet Hastanesi	25
Özel Yaşam Hastanesi	75
TOPLAM	1.304 Adet

- Hastanelerin yatak doluluk oranı %59,3 olup 2023 yılı (Ocak-Aralık) içerisinde;1.159.468 Poliklinik,593.612 Acil Servis,239.069 Dış polikliniği muayene hizmeti, Aile hekimliğine müracaat eden 2.259.491 kişi ile birlikte il genelinde toplam sağlık tesislerimize müracaat eden 4.251.640 vatandaşımıza sağlık hizmeti sunulmuştur

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- **İlimiz ve Türkiye karşılaştırması**
- ✓ Kırıkkale’de hekim başına 319 kişi
- ✓ Türkiye’de hekim başına 438 kişi
- ✓ Kırıkkale’de hemşire başına 281 kişi
- ✓ Türkiye’de hemşire başına 350 kişi
- ✓ Kırıkkale’de ebe başına 962 kişi
- ✓ Türkiye’de ebe başına 1.430 kişi tedavi edilmektedir.
- **İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde iki adet proje devam etmektedir.**
- ✓ Sağlık Eğitimi Açısından Yenilikçi Yetişkin Eğitimi Modelleri
- ✓ Obezitenin Önlenmesine Yönelik Yetişkin Eğitiminin Geliştirilmesi

5.2.2.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

- Sağlık hizmeti sunucuları kendilerini uluslararası kuruluşlara akredite ettirmelidir.
- Güvenli ve alternatifli ulaşım olanakları sağlanmalıdır.
- Sağlık hizmetlerinde tüm alanlarda tanıtım yapmak yerine belli alanlarda (örneğin termal turizm, tüp bebek uygulamaları, estetik vb.) tanıtım yapılmalıdır.
- Uzmanlaşma yoluyla markalaşmanın sağlanması gibi profesyonel adımlar atılmalıdır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

6.TURİZM

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

6.1.Turizm Sektörünün Yapısı

Şehir olarak, Kırıkkale'nin kuruluşu ve gelişmesi oldukça yenidir. Ancak Kırıkkale İli'nin coğrafi alanının yüzyıllar öncesine giden çok eski bir yerleşim sahası olduğu bilinmektedir. İlimizin değişik yerlerinde bulunan mağara, yer altı şehri ve höyük gibi arkeolojik eserler ve kalıntılar bu bilgileri doğrular niteliktedir. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra, İlimiz dahilindeki Böhrek (Böbrek) Dağı civarı, Anadolu'nun Türk ve İslam diyarı yapılması için mücadele verilen bölgelerin başında gelir. Ayrıca Anadolu'daki ilk Türk – İslam yerleşim merkezlerinden birisi de 1120 yılında kurulan Balışeyh'tir. Daha sonraki yüzyıllarda bu bölgede, Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden muhtelif Oğuz Türkmen aşiretlerinin iskan edildikleri görülmektedir. Bu arada “Oğuzhan“ oymağının, Ankara yakınlarında (o zamanki söylenişiyile) “Kırıkkal'a” Bölgesi'nde iskan edildiğine dair Osmanlı arşiv belgeleri mevcuttur. Bu kaynaklar bize 250 – 300 yıl önceden buralara Kırıkkala isminin verildiğini göstermektedir.

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Kırıkkale Bölgesi, Ankara Vilayeti'nin sancağı olan Kırşehir'e bağlı Keskin kasabasının, Kızılırmak Havzası içinde; Yahşıhan, Kırıkköyü ve Yuva Köyü gibi yerleşim alanları ile dikkati çekmektedir. Evliya Çelebi'de İpek Yolu üzerinde bulunan Kırıkkale çevresindeki Keskin, Yahşıhan ve Sulakyurt gibi yerleşim merkezlerinden övgüyle bahsetmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmaya başlanan Savunma Sanayisi ile gelişmeye yönelen Kırıkkale; muhtelif kazılarda elde edilen çok çeşitli medeniyetlere ait değerli buluntuları, 150 – 200 yıllık tarihe sahip ahşap konakları, Savunma Sanayisi üretimleriyle MKEK Fabrikaları, Tüpraş Rafinerisi gibi diğer sanayi tesisleri ve Üniversitesi ile tarih, kültür, sanayi ve bilimin mükemmel bir bileşimi olan önemli bir Cumhuriyet Şehri'dir. Kırıkkale kültür portalı yayına girmiştir. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kirik kale/gezilecek yer> adresten gezilecek yerler hakkında geniş bilgi alınabilir. Kırıkkale Turizmde baskın olan hareketlilik günübirliktir. Kızılırmak çevresinde yer alan alanlarda mesire yerleri ve mesirecilik yaygındır. Bunun dışında konaklama verilerine bakıldığında, iş amaçlı ziyaretler görülmektedir.

6.1.1.İnanç Turizmi

- Merkez – Nur Camii
- Merkez-Hasandede Türbesi,
- Sulakyurt Şeyh Şami Türbesi,
- Balışeyh-Ballı Camii ve Türbesi,
- Koçubaba Camii ve Türbesi,
- Keskin- Haydar Sultan Camii ve Türbesi,
- Küçükavşar Türbesi,
- Tokuşbaba Türbesi,
- Çelebi-Halildedede Türbesi,
- Keskin-Cinali Türbeleri vb. yer almaktadır

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

6.1.2.Tarih Turizmi

- Keskin-Çeşnigir Köprüsü,
- Keskin Hacı Taşan Kültür Merkezi ,Taş-Mektep,
- Keskin Bedesten ve Tarihi Konaklar,
- Keskin ilçesi Osmanlı Dönemi Tarihi Yapılar,
- Balışeyh-Beyobası Köyü Konağı,
- Delice Karabekir Mevkii Asma Köprü,
- Karakeçili Büklükale Kazı Alanı,
- Karakeçili Tarihi Yunak(Çamaşırhane),
- Merkez -MKE Silah Müzesi,
- Yahşihan Hisar Köyü Kızıldağ Mevkii Kale Kalıntısı,
- Yahşihan Çelik Köprü,
- Merkez-Hasandede Camii ve Türbesi yer almaktadır.

6.1.3.Çevre ve Sağlık Turizmi

- Kızılırmak ve vadisi,
- Delice ırmağı ve vadisi,
- Pehlivanlı, Azgın,
- Gümüşpınar,
- Suludere,
- Yeşilkaya,
- Hodar,
- Koçu yaylaları,
- Dinek Dağı Atlı Safari ve Padok Alanı Mevki (Merkez-Keskin-Balışeyh İlçeleri)
- Obaköy,
- Yeşil Vadi,
- Çeşnigir Kanyonu,
- Sulu Mağara,
- Karaahmetli Tabiat Parkı yer almaktadır.

6.1.4.Tarihi Çeşnigir Köprüsü ve Kanyonu

Karakeçili ile Köprüköy arasında Kızılırmak üzerinde yapılmış tarihi bir köprüdür. Bilinen kaynaklara göre Çeşnigir Köprüsü ve yakınında bulunan han **Selçuklu Dönemi**'ne aittir. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 13'üncü yüzyıla ait bir eser olduğu tahmin edilmektedir. 1402 yılında Ankara Savaşı'nın yapılacağı alana ilerleyen **Timur**'un ordusuyla bu köprüyü kullandığı rivayet edilmektedir. Çeşnigir Köprüsü, **Yavuz Sultan Selim**'in Mısır Seferi esnasında **Mimar Sinan** tarafından yeniden yapılmıştır. **Kapulukaya Barajı**'nın faaliyete geçmesinden önce yol güzergahı üzerinde iken, sonraları köprü'nün ayak kısımları baraj suyu içinde kalmıştır. 110 metre uzunluğunda 6 metre genişliğindeki köprü kayalık

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

arazide sağlam temeller üzerine oturur. Kızılırmak içinde sağlam bir zemine oturabilmesi için orta bölümde belirgin bir eğim vardır.

6.1.5.Silah Müzesi

MKEK Silah fabrikası bünyesindeki silah müzesi özel izin ile ziyaret edilebilmesi nedeniyle turizm sektörü açısından ekonomik bir değer ifade etmemektedir. Bu müzenin, “Silaha adını veren şehir” sloganı ile uyumlu olarak tüm yerli ve yabancı turistlerin ziyaret edebileceği bir şekilde çarşı merkezinde SİLAH MÜZESİ inşaatı başlamıştır.

6.1.6.Oba Köy Yeşil Vadi

Kırıkkale'nin başlıca eğlence ve dinlenme alanlarından Obaköy ve Yeşil Vadi, Ankara'dan geliş yönünde uğrak noktalarındandır. Ziyaretçiler açısından önemli etkinlik alanlarını bünyesinde barındırmaktadır.

Kızılırmak kıyısında muhteşem doğanın içerisinde harika bir kahvaltı ile güne başlayabilir, uzun yürüyüş alanlarında doğanın sesini dinleyebilir, şehirden uzak bisiklet sürüş keyfini yaşayabilir ve çocuklarınızla ekolojik tarım uygulamaları yapabilirsiniz.

Obaköy Kızılırmak kenarında olup, içerisinde hobi (ekolojik tarım) bahçeleri,akvaryum, yöresel çadır, ırmak kenarı iskeleler, ağaçlandırma alanları, yiyecek ve içecek alanları, oyun ve spor alanları, yürüyüş alanı, asma köprü, padok alanı ve şelale bulunmaktadır.

Yeşil Vadi Kızılırmak kenarında yaklaşık 300 dekarlık alan üzerinde olup; içerisinde yeşil alanlar,ırmak boyu iskeleler, pergolalar, otopark, ağaçlık alanlar ve spor alanları yer almaktadır.

Turkuaz Bisiklet Yolu, Yeşil Vadi'den başlayıp Obaköy'e kadar Kızılırmak boyunca devam eder ve toplam 8 kilometre uzunluğa sahiptir.

6.1.7.Sulu Mağara

Esrarengiz ve büyümlü atmosferiyle güzel vakit geçirmeniz ve güzel vakit geçirmenizi için ideal bir lokasyon.Kayaların arasından gelen suyun biriktiği havuzlu alanı kapsayan 115 metrelik bölüm turizm amaçlı olarak gezilebilmektedir.

Keskin ilçesinde yer alan Sulu Mağara yarı doğal -yarı yapay bir mağaradır.Antik dönemde maden galerisi olarak kullanılmıştır.İçi ve çevresi ziyaretçilerin konforu düşünülerek yeniden düzenlenen mağara misafirlerini beklemektedir.

Toplam uzunluğu 285 metre olan mağara, birbirine bağlı üç kattan ve sırasıyla havuzlu salon,küplü galeri ve alt maden galerisi adı verilen üç galeriden oluşmaktadır. Mağaranın bir bölümünde mermer,diğer bölümünde çamur taşı ve kum taşı bulunmaktadır. Mermerler içerisinde açılan giriş bölümü ile havuzlu salon doğal kesimdir ve Pliyosen Rölyef döneme aittir. Havuzlu salonun Erken Hristiyanlık döneminde yerleşim yeri ve geçici sığınak olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Mağaranın doğal kesiminde yer alan doğu yönündeki küplü ve güneydoğu yönündeki alt galeride yakın zamana kadar maden çıkarılmıştır.

Doğal ve yapay bölümleri birbirine bağlayan dar geçitler, Erken Hristiyanlık döneminde yapılmış taş duvarlarla örülmüştür. Büyük bir bölümü maden ocağı olarak açılan mağaranın en derin noktası 25 metre olup, tavan yüksekliği 1-4 metre arasında olduğu değerlendirilmektedir. Üç kattan oluşan yapay galeriler maden alımı sonucu oluşmuştur.

Ortalama nemi %85, sıcaklığı 18 derecedir. Yağışlı dönemlerde akan yağmur sularını toplamak için antik çağda derinliği 2 metreyi bulan havuzlar yapılmıştır.

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet EKİCİ tarafından 2019 yılında yapılan araştırmada Sulu Mağara'dan laboratuvar örnekleri alınmış ve mağaranın insan sağlığına olumlu yönde etki ettiği, mağaradaki zengin negatif iyonlar sayesinde insanların solunumu daha kolay gerçekleşeceği, söz konusu negatif iyonların doğal yaşantımız sırasında yüklediğimiz pozitif iyonları atmamızı sağlayacağı, hatta mevcut havayı solumanın ağrı kesici etkisi olacağı belirtilmiştir.

6.1.8. Dinek Dağı

Şehrin yoğunluğundan kaçıp Dinek Dağı Atlı Safari ve Doğa Parkı'na gelerek göl kenarında konumlandırılmış bungalov evlerde konaklama zevkini tadabilir, ailenizle ata binebilir, ok atabilir, büyük salıncaklarda sallanabilir, Kırıkkale'ye özgü lezzetleri tadabilir, Dinek Dağı'nın muhteşem havasıyla huzur bulabilirsiniz.

Hasret türkülerine konu olan Dinek Dağı, İlimizden ve farklı illerden gelen ziyaretçilerden büyük ilgi görmekte olan bir bölgedir. Balışeyh ilçesinde yer almaktadır.

Göl kenarında konumlandırılmış olan bungalov konaklama alanlarında doğanın güzelliğini ve huzurunu tamamıyla hissedecek, tertemiz havayı içinize çekerek geceleri parlak yıldızları izleyebileceksiniz. Kendinizi başka dünyada hissedeceksiniz. Özellikle at binme ve okçuluk meraklılarının büyük ilgi gösterdiği parkımızda çocuklarımız ata kültürümüz olan at binmeyi ve okçuluğu görme ve öğrenme fırsatı bulabileceklerdir.

7 metrelik dev salıncaklarda eşsiz manzaraya karşı eğlenceli vakitler geçireceksiniz. Gölün üzerinden geçecek şekilde konumlandırılmış olan zipline, tesisimizin önemli bir eğlence alanıdır.

6.2. Kültür Varlıkları ve Turizm Potansiyeli

- 2023 yılı itibarıyla İlimizde; 25 Anıtsal Yapı, 149 Sit Alanı olmak üzere İl genelinde 174 tescilli taşınmaz kültür varlığı bulunmaktadır. Ayrıca Karakeçili ilçe sınırları içerisinde Büklükale Arkeolojik Kazı alanı bulunmaktadır.

6.3. Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Tesisleri

- 2023 yılı verilerine göre Kırıkkale İlinde turizm yatırım ve işletme belgeli toplam 3 adet tesis bulunmaktadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Tesisin Adı	Tesis Kategorisi	Tesis Sınıfı	Durum	İl / İlçe	Sertifika Tarihi
Acarlar Gold Otel	Otel	3 Yıldız	Belge Verildi	Kırıkkale / Merkez	22.12.2021
Carmine Hotel	Otel	4 Yıldız	Belge Verildi	Kırıkkale / Merkez	22.12.2021
Enar Otel	Otel	3 Yıldız	Belge Verildi	Kırıkkale / Merkez	25.12.2021

Kaynak: Kırıkkale ve Kültür Turizm Müdürlüğü 2023

- Carmine Otel: Oda sayısı 84 yatak sayısı 168 adettir.
- Enar Otel : Oda sayısı 32 yatak sayısı 64 adettir.
- Acar Otel : Oda sayısı 48 yatak sayısı 100 adettir.

6.4.Kırıkkale Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş ve Geceleme

İL	İLÇE	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME		
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Kırıkkale	Merkez	4.606	116.903	121.509	1.856	89.593	91.449

Kaynak: Kırıkkale ve Kültür Turizm Müdürlüğü 2023

6.5.Kırıkkale Basit Konaklama Belgeli Tesisler

Tesisin Adı	Niteliği	İlçe	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Firuze Otel	Basit Konaklama Belgeli	Bahşılı	29 Adet	58 Adet
Grand Doğan Otel	Basit Konaklama Belgeli	Merkez	31 Adet	48 Adet
Ertaş Otel	Basit Konaklama Belgeli	Merkez	17 Adet	25 Adet
Barın Otel	Basit Konaklama Belgeli	Merkez	29 Adet	54 Adet
Otel 71	Basit Konaklama Belgeli	Merkez	26 Adet	44 Adet
Kırıkkale Otel	Basit Konaklama Belgeli	Merkez	22 Adet	35 Adet

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

6.6.Kırıkkale Basit Konaklama Belgeli Tesislere Geliş ve Geceleme

İL	İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME		
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Kırıkkale	Merkez	71	33.866	33.967	71	33.867	33.938
	Bahşılı	138	2.670	2.808	5.156	141	5.297
	Toplam	209	36.536	36.775	5.227	34.008	39.235

Kaynak: Kırıkkale ve Kültür Turizm Müdürlüğü 2023

6.7.2023 Yılında İlimizde Yapılan Kültür ve Turizm Etkinlikleri

- Kültür Merkezinde;27tiyatro gösterisi,10 konser,18 gösteri,3 sergi,1 sempozyum,2 kurs ve 27 toplantı yapılmıştır. Toplam 91 adet etkinlik gerçekleştirilmiştir.Etkinliklere toplam 23.541 kişi katılmıştır.

6.8.İlimizin Kültür ve Turizm Alanındaki Proje Aşamaları

- Kırıkkale Müzesi Projesi: Eski Endüstri Meslek Lisesi binası müzeye dönüştürülecektir. Tahsis işlemleri tamamlanmıştır. Projelendirme aşamasındadır.
- Kırıkkale İl Halk Kütüphanesi Projesi: Tahsis işlemleri tamamlanan İl Müdürlüğümüz yanındaki 12.364 metrekare araziye yapılması planlanan, İl Halk Kütüphanesi projesi 28 Aralık 2022 tarihi itibariyle Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmıştır.İşlemler 2023 yılında da devam etmektedir.
- Keskin Sokak Sağlıklaştırma Projesi: Keskin Belediyesi tarafından yürütülmektedir. Yapım aşamasındadır.

6.9.Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları

- İnanç Turizmi
- Tarih ve Kültür Turizmi
- Rekreasyon Faaliyetleri
- Doğa Turizmi
- Kongre Turizmi

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

6.10.Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

Turizm sadece bireyler açısından değil, ülkeler açısından da son derece önemli bir ekonomik etkinliktir. Dünya üzerindeki birçok ülkenin en önemli gelir kaynağı turizmdir. Birçok ülkenin de millî geliri içerisinde turizm faaliyetleri önemli bir yer tutar. Bunun en önemli nedeni ise turistin gittiği bir ülkede yeme, içme ve konaklama gibi ihtiyaçlarını karşılamak için o ülkede para harcamasıdır. Turizm sektörüne “bacasız sanayi” denilmesinin nedenlerinden biri de budur.

Turizmin gelişmesi her şeyden önce çevreye verilen önemle gerçekleşir. Sahip olduğumuz tarihi ve kültürel potansiyelimizin gerek ulusal gerekse uluslararası hedef kitleye ulaştırılması etkin bir tanıtımdan geçmektedir. Hiç şüphesiz ki tanıtımsız bir turizm anlayışı düşünülemez. Reklama önem vererek İl ve ilçelerimizde, belde ve köylerimizin tarihi ve kültürel dokularını açığa çıkarıp tanıtıcı yayınlar ve yöresel müziğiyle ulusal ve uluslararası fuarlara katılım sağlayarak ilin tanıtımını gerçekleştirmekteyiz.

Doğa turizmi, tarihi alanların bakımsızlığı, fuar alanlarının yetersizliği kent içi ve kent dışı ulaşımındaki aksaklıklar, Kırıkkale turizminin önemli sorunları arasında yer almaktadır. Otel karlılıklarının ve şehrin turizm gelirinin düşük olmasında, ortalama kalış sürelerinin düşüklüğü önemli rol oynamıştır.

Turizm Bakanlığı Oteller, seyahat acentaları, Valilik ve Belediye arasında güçlü bir işbirliği ve eşgüdüm olmaması ve destinasyon yönetim örgütü mevcut olmaması da sorunlar doğurmaktadır. Tek bir çatı örgüt altında birlikte hareket eden bir destinasyon yönetim örgütüne ihtiyaç duyulmaktadır. Turizm alanlarına yönelik yerel yönetimlerce altyapı ve çevre düzenlemesi çalışmaları yapılmalıdır. Kültür Merkezi ve Kırıkkale Müzesi projesi hayata geçirilmelidir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

7.İSTİHDAM

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

7.1.İstihdam

Kırıkkale ili için TÜİK 2013 yılı öncesi yayımlanmış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına tabloda yer verilmiştir.

- TÜİK 2013 yılından sonra il bazında yayınlama yapmayıp,2014 yılı itibarıyla **bölgesel istihdam** verilerini yayınlamaktadır.

7.2.İlimizde İstihdam Verileri (%)

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2009	40,0	32,3	19,3
2010	42,4	37,3	12,0
2011	42,8	38,4	10,2
2012	41,7	38,0	8,9
2013	44,7	41,1	8,0

Kaynak: Tük-2023

7.3.Bölgesel istihdam Verileri (%)

Bölgesel	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2014	48,5	44,7	9,9
2015	51,6	46,5	10,3
2016	52,6	45,6	10,9
2017	50,6	44,9	10,9
2018	51,6	45,9	11,0
2019	51,4	44,5	13,7
2020	47,6	41,9	13,2
2021	50,2	43,7	13,0
2022	49,9	45,2	9,4
2023	48,9	44,7	8,6

7.4.Sosyal Güvenlik Verileri

Eylül 2023 İstatistiği

Sigorta Kapsamı	Aktif Sigortalı Sayısı	Pasif Sigortalı Sayısı
4/A (SSK)	48.455	35.189
4/B (BAĞ-KUR)	7.882	11.383
4/C (EMEKLİ SANDIĞI)	16.341	11.592
Toplam	72.678	58.164

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Kırıkkale nüfusu bir önceki yıla göre 8.698 kişi artmıştır. Kırıkkale nüfusu 2023 yılına göre 285.744'dür. Bu nüfus, 142.651 erkek ve 143.093 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %49,92 erkek, % 50,08 kadındır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre, 2023 yılında Kırıkkale'de ikamet eden yabancı nüfus bir önceki yıla göre 1015 kişi azalarak 6975kişi oldu.

7.5.Aktif Nüfus, İşgücüne Katılım Oranı ve İşsizlik

2023 yılında;TR 71 Bölgesindeki işgücüne katılma oranı, Türkiye genelindeki işgücüne katılma oranından %4,4 daha düşüktür. TR 71 bölgesindeki işsizlik oranı ,Türkiye genelindeki işsizlik oranından %0,8 daha düşüktür.TR 71 bölgesindeki İstihdam oranı,Türkiye genelindeki istihdam oranından %3,6 daha düşüktür.

7.6.Temel İşgücü Göstergeleri Bölgesel Bazda

TÜİK, 2013 yılından itibaren İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı ve İşsizlik Oranı verilerini bölgesel olarak paylaşmaktadır. Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir ve Kırşehir illerinin oluşturduğu bölgeye TR71 bölgesi olarak adlandırılmaktadır.

Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir-TR71				Türkiye-TR		
Yıl	İşgücüne Katılma Oranı(%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)	İşgücüne Katılma Oranı(%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2014	48,5	7,7	44,7	50,5	9,9	45,5
2015	51,6	9,9	46,5	51,3	10,3	46
2016	52,6	13,4	45,6	52	10,9	46,3
2017	50,6	11,4	44,9	52,8	10,9	47,1
2018	51,6	10,9	45,9	53,2	11	47,4
2019	51,4	13,3	44,5	53	13,7	45,7
2020	47,6	12	41,9	49,3	13,2	42,8
2021	50,2	13,0	43,7	51,4	12,0	45,2
2022	49,9	9,4	45,2	53,1	10,4	47,5
2023	48,9	8,6	44,7	53,3	9,4	48,3

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

7.7.İlimizin 2021-2023 Yıllarındaki İşe Yerleştirme, İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetleri

İşe Yerleştirme, İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmetleri		2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı	Değişim% 2022-2023
Açık İş Sayısı	Toplam	3.950	5.203	7.255	39,4
	Özel	3.814	5.171	7.004	35,4
	kamu	136	32	251	684,4
İşe Yerleştirme	Toplam	4.354	5.839	2.571	-56,0
	Özel	88	63	223	254,0
	Kamu	4.266	5.776	2.348	-59,3
Kayıtlı İşsizlik	Toplam	12.915	14.607	10.544	-27,8

7.8.İlimizde 2022-2023 Yılında İşsizlik Sigortası İşlemleri

Ödeneğin Türü	2022 Yılı		2023 Yılı	
	Kişi	Ödeme Tutarı (TL)	Kişi	Ödeme Tutarı (TL)
İşsizlik Sigortası Ödeneği	2.846	20.558.746,00	2.329	29.417.026,18
Kısa Çalışma Ödeneği	30	1.842,00	-	-
Ücret Garanti Fonu	6	43.038,00	-	-
Yatırım Çalışma Ödeneği	11	82.421,50	9	160.621,41
TOPLAM	2.893	20.686.047,50	2338	29.577.647,59

7.9.İlimizde İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursları ve İşbaşı Eğitim Programları

İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursları ve İşbaşı Eğitim Programları	2023 Yılı		
	Proje Sayısı	Katılımcı Sayısı	İstihdam Sayısı
	45	188	177

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

8. DEVLET YATIRIMLARI

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

8.1.İlimizin 2023 Yılında Yatırımcı Kurumlar Bazındaki Devlet Yatırımları

YATIRIMCI KURULUŞ	PROJE SAYISI	TOPLAM PROJE TUTARI(TL)
DSİ 56. Şube Müdürlüğü- Kırıkkale	29	1.069.836.246
Hirfanlı ve Yöresi Hes İşletme Müdürlüğü	2	8.715.800
İller Bankası Ankara Bölge Müdürlüğü	1	26.990.000
Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü	8	9.515.304.608
Kırıkkale Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	1	155.175.278
Kırıkkale Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	7	288.379.471
Kırıkkale İl Emniyet Müdürlüğü	1	-----
Kırıkkale İl Jandarma Komutanlığı	3	778.165.600
Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü	28	529.069.725
Kırıkkale İl Müftülüğü	1	15.984.457
Kırıkkale İl Özel İdaresi	38	118.135.483
Kırıkkale İl Sağlık Müdürlüğü	10	12.443.000
Kırıkkale İl Şube Müdürlüğü	3	537.375
Kırıkkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	17	14.152.623
Ankara Vakıflar Bölge Müdürlüğü	2	3.409.286
Kırıkkale Orman İşletme Müdürlüğü	23	14.720.767
Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü	9	267.551.878
Maden Tetkik ve Arama Orta Anadolu III. Bölge Müdürlüğü	2	12.906.000
TCDD 2'nci Bölge Müdürlüğü	17	228.173.298
TEİAŞ 8'inci Bölge Müdürlüğü	2	448.000
Kırıkkale Belediye Başkanlığı	13	733.240.585
Keskin Belediye Başkanlığı	1	5.301.196
Yahşihan Belediye Başkanlığı	10	218.776.385
Hacılar Belediye Başkanlığı	1	6.000.000
Bahşılı Belediye Başkanlığı	1	1.336.114
Delice Belediye Başkanlığı	1	26.500.000

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

8.2.İlimizin 2023 Yılında Sektörel Bazdaki Devlet Yatırımları

Devlet yatırımları yatırım ortamının iyileştirilmesi, yatırımların ve istihdamın artırılması, şehrin sosyoekonomik durumunun iyileşmesi için büyük önem arz etmektedir. İlimizin 2023 yılında sektörel bazdaki devlet yatırımları aşağıdaki tabloda detaylı olarak belirtilmiştir.

PROJE SEKTÖRÜ	PROJE SAYISI	TOPLAM PROJE TUTARI(TL)
Ulaştırma - Haberleşme	40	10.481.227.702
Tarım	47	1.116.142.464
Diğer Kamu Hizmetleri-Sosyal	46	1.367.045.254
Eğitim	36	778.394.603
Enerji	4	93.723.800
İmalat	39	134.995.090
Sağlık	11	47.240.000
Madencilik	3	27.976.000
Diğer Kamu Hizmetleri-İktisadi	2	974.000
Turizm	3	3.534.261

Kaynak: Kırıkkale Valiliği İl Planlama Müdürlüğü

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

9. DEVLET YARDIMLARI

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

9.1.Sağlanan Destekler

Raporumuzun bu bölümünde Kırıkkale ilinin aldığı devlet yardımlarına değinilecektir. İlerleyen bölümlerde esnaf ve sanatkârların kullandığı krediler, lisanslı depoculuk destekleri ile ilgili bilgi, görüş ve değerlendirmelere yer verilecektir.

9.2.Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince Sağlanan Destekler

01.01.2021-31.12.2023 tarihi itibarıyla Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince sağlanan destek,

Yıl	Kullanılan Kredi (TL)
2021	98.451.200
2022	399.724.700
2023	1.006.477.119
Toplam	1.504.653.019

Kaynak- EKKK-2023

9.3.Ahiler Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanan Yatırım Ortamı ve Teşvikler

Bölge kaynaklarının yerinde ve etkin kullanımının sağlanması, yerel potansiyelin harekete geçirilmesi suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmenin hızlandırılması, sürdürülebilirliğinin sağlanması, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla kurulan Ahiler Kalkınma Ajansı, 2010 yılından itibaren Kırıkkale’de faaliyet gösteren KOBİ’lerin başarılı projelerine hibe niteliğinde çeşitli mali destekler sağlamaya devam etmektedir.2023yılında imalat sanayiinde faaliyet gösteren KOBİ’lere yönelik teknik destek programı uygulamıştır.2023 Yılı Teknik Destek programı kapsamında Kırıkkale’de bulunan 4 firmaya toplam 800 bin TL kaynak aktarılmıştır.

İmalat Sanayinde Verimlilik ve Kurumsallaşma Mali Destek Programı kapsamında Kırıkkale’de bulunan 10 firmaya toplam 14.1 Milyon TL kaynak aktarılmıştır. (2022 yılı fiyatlarıyla)

Bu destekler kapsamında, Kırıkkale’de bulunan firmaların, rekabet güçlerinin artırılması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi, Ar-Ge ve yenilikçilik, pazarlama, markalaşma, insan kaynakları ve kalite sistemleri vb. alanlarda kurumsal kapasitelerinin artırılması amaçlanmıştır.

Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından uygulanan Teknik Destek Programı kapsamında 2020 yılında ilk defa olarak KOBİ’lerin başvuruları kabul etmiştir. Toplam 1.5 Milyon TL bütçeli

T.C.

KIRIKKALE VALİLİĞİ

Ticaret İl Müdürlüğü

programla, bölge illerinde bulunan KOBİ'lerin kurumsal ve yönetsel becerilerinin geliştirilmesi, kaynak hammadde ve işgücü verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Program çağrısının Eylül-Ekim döneminde Kırıkkale'den 3 firma proje sunmuştur. Yapılan değerlendirme sonucunda başvuran 3 firmanın da projesi uygun bulunarak desteklenmeye hak kazanmıştır. Teknik destek çağrısının Kasım-Aralık döneminde ise Kırıkkale'den 2 firma başvuru yapmış olup değerlendirme süreci devam etmektedir.

Ahiler Kalkınma Ajansı, mali destek programlarının dışında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından sağlanan yatırım teşvikleri konusunda başvuru hazırlık sürecinde firmalara teknik destek sağlayabilmekte, yerel birim olarak ekspertiz işlemlerini gerçekleştirebilmektedir.

Kırıkkale İlinde,2011-2023 Kasım döneminde düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; eğitim,sağlık,imalat sanayi ,tarım ve hayvancılık,gıda kimya enerji gibi sektörlerde faaliyet gösteren 270 firma toplam 29.4 milyar TL tutarında yatırım yapmayı ve 6.241 kişi istihdam etmeyi taahhüt etmiştir. İlimizde 2011–2022 Kasım döneminde düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; eğitim, sağlık, imalat sanayi, tarım ve hayvancılık, gıda, kimya, enerji gibi sektörlerde faaliyet gösteren 146 firma toplam 4.2 Milyar TL. tutarında yatırım yapmayı ve 3591 kişi istihdam etmeyi taahhüt etmiştir.

Firmalar yatırım teşvik belgesi ile yapacakları yatırımlarda Gümrük Vergisi Muafiyeti, KDV İstisnası, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği ve Faiz Desteği gibi muafiyetlerden faydalanabilmektedir. Yatırım teşvik sisteminde Kırıkkale 3. bölge illeri içinde yer almaktadır. Ancak, yatırımın Yahşihan ve Bahşılı ilçeleri ile il merkezi dışındaki diğer herhangi bir ilçede yapılması halinde 3. Bölge desteklerinden değil de bir alt bölge olan 4. Bölge desteklerinden faydalanabilecektir.Yatırımın organize sanayi bölgelerinde yapılması durumunda; Vergi İndirim ve Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği açısından firmalar bir üst Bölge (Yahşihan OSB'de 4. Bölge, Keskin ve Silah OSB'de 5. Bölge) için geçerli olan süre ve oranlardan istifade edebilmektedir.

Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından 20 Ağustos 2020 tarihinde Sanayi Altyapısının Güçlendirilmesi ile Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi konu başlıklarında 2020 yılı Mali Destek Programları ilan edilmiştir. 2 Şubat 2021 tarihinde sonuçları açıklanan mali destek programları kapsamında Kırıkkale'den Sanayi Altyapısının Güçlendirilmesi başlığında 4 proje, Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi başlığından ise 1 proje başarılı bulunarak destek almaya hak kazanmıştır. Toplam 5 proje için Ajans tarafından Kırıkkale'ye 9.6 Milyon TL kaynak aktarılacaktır. (2022 yılı fiyatlarıyla)

Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından 2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) 12 Ocak 2023 tarihinde ilan edilmiştir.16 Mayıs 2023 tarihinde sonuçları açıklanan destek program kapsamında Yahşihan Halk Eğitim Merkezinin başvuru sahibi olduğu “Kadınlar Üretiyor Dezavantajlar Avantaja Dönüşüyor” isimli proje başarılı bulunarak desteklenmeye hak kazanmıştır. Adı geçen bu projenin toplam bütçesi 2.2 milyon TL olup uygulama süreçleri devam etmektedir.2022 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından 10 Ocak 2022 tarihinde ilan edilmiştir. 4 Temmuz 2022 tarihinde sonuçları açıklanan destek program kapsamında Yahşihan İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı'nın başvuru sahibi olduğu “Kılıçlar Soğanı Genç İstihdama Umut Oluyor” isimli proje ile Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün başvuru sahibi olduğu “Mesleki

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

İstihdam Merkez” isimli projeler başarılı bulunarak desteklenmeye hak kazanmıştır. Adı geçen iki projenin toplam bütçesi 3.8 milyon TL olup uygulama süreçleri devam etmektedir.

2020 yıl sonu itibarıyla, Kırıkkale’de bulunan KOBİ’lere Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından aktarılan toplam kaynak 16.7 milyon TL. düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu destek tutarının, başvuran firmaların eş finansmanı da dahil edildiğinde, ilin ekonomisine katkısı 22.8 Milyon TL düzeyindedir. 2021-2022 yıllarında, Kırıkkale’de bulunan KOBİ’lere Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından destek sağlanamamıştır

2020 yılı güdümlü proje desteği kapsamında, Delice ilçesinde, Belediye tarafından kurulması planlanan küçük sanayi sitesi ve yöresel ürünler satış merkezi için çalışmalar 2023 yılı itibarıyla sona ermiştir. Ajansımızca 4.000.000 TL destek sağlanmış olup planlanan proje kapsamında 41 işyeri ve 9 dükkân inşaatı tamamlanmıştır. Söz konusu tesisin faaliyete geçmesi neticesinde, esnaf ve sanatkârlar modern ve güvenli işyerlerine kavuşmuş olmakla beraber yeni girişimcilere avantajlı şartlarda işyerleri temin edilerek karayolunun sunduğu fırsatlar değerlendirilerek il ve ilçe ekonomisine katkı sağlanacaktır.

Kırıkkale’de 3 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. 1997 yılında kurulmuş olan ve Yahşihan OSB’de gıda ve içecek ürünlerinin imalatı, plastik ürünlerinin imalatı, kimyasal ürünlerinin imalatı, mobilya imalatı, elektrik ve elektronik teçhizatı ürünlerinin imalatı, geri kazanım, inşaat yapı malzemeleri imalatı, motorlu taşıtlar ve ekipmanları imalatı, savunma sanayi ürünleri imalatı ,tekstil ve giyim eşyası ürünleri imalatı gibi sektörlerde yer alan firmalar faaliyet göstermektedir. Yahşihan OSB’nin kuruluşundan itibaren en önemli sorunu olan doğalgaz altyapısı eksikliği çözüme kavuşturulmuştur. Doğalgazın tesislerde kullanılmaya başlanması ile sanayicilerin enerji maliyetleri düşecek bu durumun sonucunda da OSB’ye yeni yatırımcıların kazandırılması ve ilin istihdamına daha fazla katkı sağlamanın önü açılacaktır.

2001 yılında kurulmuş olan Keskin OSB’de ise metal ve makina teçhizatı ürünlerinin imalatı ,ağaç ürünlerinin imalatı, inşaat yapı malzemelerini imalatı, madencilik ve taşocakçılığı, motorlu taşıtlar ve ekipmanları imalatı, plastik ürünlerin imalatı sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar yer almaktadır. Keskin OSB’de doğalgaz altyapısının bulunmaması mevcut ve yeni yatırımcılar için önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan Türkiye’nin ilk ve tek Silah Sanayi İhtisas OSB’si ise 27 parselden oluşmaktadır. Altyapı çalışmaları tamamlanan ve parsel tahsislerine başlayan Silah OSB’nin, ilin savunma sanayi konusunda önemli bir merkez olmasına ve istihdamın artmasına ciddi oranda katkılar sağlayacağı tahmin edilmektedir.2021 yılında Keskin OSB, Yahşihan OSB ve Silah OSB’de faaliyette bulunan firmalara alt yapı çalışmaları kapsamında Temiz Su, Güvenlik Kamerası ve Arıtma Sistemleri desteği sağlanmıştır.

Yahşihan ilçesinde küçük ölçekli imalatçı firmaların yer aldığı sanayi sitesinde 406 işyeri yer almakta ve 1600 kişi istihdam edilmektedir. Ayrıca Keskin ilçesinde de 78 işyeri kapasiteli ve 100 kişinin istihdam edildiği bir sanayi sitesi bulunmaktadır.

Kırıkkale Üniversitesinde 2015 yılında faaliyete başlayan Teknoloji Geliştirme Bölgesi (TEKNOKENT), Üniversite öğretim üyeleri ve özel sektör kuruluşlarının bilimsel araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerini destekleyerek Ar-Ge kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlamayı, sanayi kuruluşlarının üniversite ve araştırma kurumlarıyla ulusal-uluslararası işbirliği oluşturmalarını hedeflemektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

9.4.KOSGEB Tarafından Sağlanan Hibe ve Destekler

- KOSGEB Kırıkkale İl Müdürlüğü tarafından **2022 yılı** içerisinde **303** işletmeye **24.814.000 TL** destek ödemesi yapılmıştır. **2023 yılı** içerisinde **334** işletmeye **27.295.400 TL** destek ödemesi yapılmıştır

9.5.Lisanslı Depoculuk

Lisanslı Depoculuk; Ürün depolama kapasitesine sahip bir hububat depolama tesisidir Kırıkkale ilinde, lisanslı depoculuk alanında faaliyet gösteren üç adet firma bulunmaktadır. Firma isimleri ULİDAŞ Lisanslı Depoculuk A.Ş. Çerikli/Delice şubesi, TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesi ve TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesidir.

- ULİDAŞ Lisanslı Depoculuk A.Ş.'nin depo **kapasitesi 60.000 ton** dur.
- TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Keskin şubesinin depo **kapasitesi 60.000 ton** dur.
- TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. Karakeçili Şubesinin depo **kapasitesi 41.000 ton** dur.
- Ayda Bir kez Müdürlüğümüzce depolarda denetimler yapılmaktadır.

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destekleme tutarı (TL)
TEKA Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.	Arpa	17.939,34
	Buğday	14.533,61
	Mısır	4820,58
	TOPLAM	37.293,32

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destekleme tutarı (TL)
TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.	Arpa	30.416,22
	Buğday	25.420,20
	TOPLAM	55.836,50

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Lisanslı Depo İşletmesi	Desteklenen ürün	Destekleme tutarı (TL)
ULİDAŞ Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.	Arpa	9.882,60
	Buğday	36.798,20
	TOPLAM	46.680,90

9.6.Lisanslı Depoculuk Sisteminin Ekonomik ve Sosyal Faydaları

- Hasat dönemlerinde tarım ürünlerindeki arz yığılması nedeniyle oluşan fiyat düşüşlerinin önlenmesi ve piyasanın dengelenmesi sağlanmıştır.
- Lisanslı depolarda stoklanan ürünler miktar ve kalitesi korunarak muhafaza edileceğinden miktar ve kalite kayıpları önlenecektir.
- Hububat da lisanslı depoya bırakılan ürünlerin elektronik kayıtlarda izlenmesi, müteakip yıllarda üretim planlamasına ve tarım politikalarının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.
- Ürünün fiziki dolaşımı yerine elektronik ortamda satışı gerçekleştirileceğinden taşıma ve nakliyeden kaynaklı giderler minimize edilecektir.
- Ürünün üreticiden tüketiciye ulaşmasında sağlıklı bir zincir oluşacaktır.
- Lisanslı depoya konu ürünlerin kredilendirilmesiyle sağlayacağı finansal katkı ile bölgenin gayri safi katma değer ve istihdamın artmasını sağlayacaktır.
- Üreticilerin ürünlerini piyasa fiyatlarının düşük olduğu dönemlerde satmak yerine Lisanslı depoculuğun sağladığı depolama ve finansman imkanı sayesinde fiyatların uygun olduğu dönemde satmaları gelirlerini arttıracaktır.
- Bağımsız yetkili sınıflandırıcılar tarafından kalite ve sınıflandırması yapılmış ürüne olan talep, fiyat artışına olumlu katkı sağlayarak kaliteli üretimi teşvik edecektir.
- Özellikle finansman sıkıntısı çeken küçük çiftçiler ile ürün sahiplerinin, lisanslı depolara verdikleri ürünleri karşılığında aldıkları ürün senetleri aracılığıyla bankalardan kredi ve finansman sağlamaları sağlanmıştır.
- Tarım ürünleri ticaretinin herkesçe kabul gören standartları belirlenmiş ürünler üzerinden yapılması, kaliteli üretimin teşvik edilmesi, güvenli bir piyasanın oluşturulması sağlanmıştır.
- Tarım ürünleri ticaretinin kayıt altına alınması sağlanmıştır.
- Ülkemizde hâlihazırda uygulanmakta olan tarım reformunun başarılması ve tarım ürünleri ticaretinde özel sektör katılımının artırılması sağlanmıştır.
- Üretimde ve fiyatlandırmada Devlet müdahalelerinin asgariye indirilmesi, bu alana yönelik yapılan yüksek harcamalardan önemli tasarruf sağlanması, serbest piyasa ve fiyat oluşumunu bozan müdahalelerden uzaklaşılması sağlanmıştır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Tarım ürünleri üreticileri açısından kolay pazarlanabilen, iyi muhafaza edilen ve nakliye masrafları en aza indirilmiş bir sistemle istikrarlı ve daha yüksek bir gelir seviyesi elde edilmesi sağlanmıştır.
- Yatırımcılar için dövize, altına, hisse senedine, faize ve benzerlerine alternatif yeni bir yatırım aracı sağlanmıştır.
- Ürün ticareti ile uğraşan tacir ve sanayicilerimizce, kalitesi bilimsel kriterlere göre belirlenmiş ve fiyat istikrarı sağlanmış ürünlerin kolayca temini sağlanmıştır.
- Tarım ürünlerinin, fizikî mal ve numune gösterilmesine ve teslimine gerek olmaksızın ürün senetleri veya elektronik ürün senetleri aracılığıyla ticaretinin yapılması sağlanmıştır.
- Standardı belirlenmiş ürün ve lisanslı depo sistemiyle tarım ürünlerinde vadeli işlem ve opsiyon piyasalarına geçilmesi sağlanmıştır.
- Ürün depolanması, bankacılık ve sigorta sektörü açısından yeni iş alanlarının oluşturulması sağlanmıştır

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

10. DESTEKLENEN SEKTÖRLER

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

10.1.Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler

Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiş olup, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır. Ülkemiz yatırım teşvik kapsamında 6.bölgeye ayrılmıştır. İlimiz Yatırım Teşvik kapsamında Kırıkkale yapılacak genel yatırımlar 3. Bölgede olup, OSB'lere yatırım yapılması halinde 5.bölge avantajlarından destek sağlanmaktadır. Kırıkkale Merkez OSB, Keskin OSB ve Kırıkkale Silah İhtisas OSB olmak üzere üç Organize Sanayi Bölgesi vardır. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında KDV İstisnası, Gümrük Vergi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, Yatırım Yeri Tahsisi, Faiz ve Kâr Payı Desteği ve Sigorta Primi (İşçi Hissesi) yer almaktadır.

10.2.Kırıkkale İli Yatırımlar için Bölgesel Teşvik / Destek Unsurları

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi*	Yatırıma Katkı Oranı* (%)	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği**	Destek Süresi	OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz veya Kar Payı Desteği	İç Kredi		YOK	YOK	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz/Döviz Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

OSB: Organize Sanayi Bölgesine yönelik olarak gerçekleştirilen yatırımlar

EB : İmalat sanayine yönelik olarak Endüstri Bölgesinde gerçekleştirilen yatırımlar

- Genel/Bölgesel Teşvik Uygulamaları için asgari sabit yatırım tutarı ise **1 Milyon 500 Bin TL**'den başlamak üzere desteklenen her bir sektör ve her bir il için ayrı ayrı belirlenmiştir. Stratejik yatırımlar için belirlenen asgari yatırım tutarı **50 Milyon TL**'dir. **İmalat ve turizm sektöründe** belge kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları, **31/12/2025** tarihine kadar KDV istisnasından yararlandırılabilir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

10.3.Kırıkkale Bölgesi İçin Desteklenen Yeni Yatırım Teşvikleri

Sektör Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler
1	Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları
2	Su ürünleri yetiştiriciliği (balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)
3	Gıda ürünleri ve içecek imalatı
4	Tekstil ürünleri imalatı
5	Giyim eşyası imalatı
6	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı
7	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
8	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı
9	İlaç/eczacılıkta ve tıpta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünlerin imalatı
10	İç ve dış lastik imalatı
11	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (çok katlı yalıtım camları, kiremit, briket, tuğla, çimento, hazır beton ve harç hariç)
12	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı ve ısı veya ses izole edici eşya ve karışımlar
13	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi
14	Metal eşya
15	Makine ve teçhizat imalatı
16	Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri
17	Elektrikli makine ve cihazları imalatı
18	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı
19	Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı
20	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi.
21	Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ile Vagonlarının İmalatı
22	Motosiklet ve Sakat Taşıyıcılar' imalatı
23	Mobilya imalatı (sadece plastikten imal edilenler hariç), müzik aletleri imalatı, spor malzemeleri imalatı, oyun ve oyuncak imalatı, kalem imalatı ile çocuk arabaları ve pusetler ile bunların aksam ve parçaları imalatı.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

24	Oteller (Turizm Gelişim Bölgesindeki 7.500 yataklı otel yatırımı, Müstakil olarak belgelendirilmiş kongre ve sergi merkezi, golf tesisi, sağlıklı yaşam tesisi ve günübirlik tesisler dahil).
25	Öğrenci yurtları
26	Soğuk hava deposu hizmetleri
27	Lisanslı depoculuk.
28	Eğitim hizmetleri (okul öncesi eğitim hizmetleri dahil, yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç).
29	Hastane yatırımı, huzurevi (Asgari 5 milyon TL tutarındaki 100 kişi ve üzeri kapasiteli yaşlı ve/veya engelli bakım merkezleri ve esenlik tesisi dahil).
30	Atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri
31	Derinin tabakalanması ve işlenmesi
32	Kimyasal gübre ve azotlu bileşenlerin imalatı
33	Bavul, el çantası, saraciye ,ayakkabı vb. imalatı
34	Pestisit (haşarat ilacı) ve diğer zirai kimyasal ürünlerin imalatı
35	Parfüm ile kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı
36	Patlayıcı madde imalatı
37	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (cam ve cam ürünleri, fırınlanmış kilden kiremit, briket, tuğla ve inşaat malzemeleri, çimento, hazır beton ve harç hariç)
38	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (fırınlanmış kilden, kiremit, biriket, tuğla ve inşaat malzemeleri, çimento, inşaat amaçlı beton ürünleri, hazır beton, harç, çok katlı yalıtım camları hariç)
39	Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam ve cam elyafı imalatı
40	Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam, cam elyaf ve camdan elektrik izolatörleri ve seramik yalıtım malzemeleri imalatı
41	Seramikten yapılan sıhhi ürünler, seramik yalıtım malzemeleri, seramik karo ve kaldırım taşı imalatı)
42	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı
43	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı; inşaat amaçlı beton ürünleri imalatı, kireç, alçı

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

44	Merkezi ısıtma radyatörleri ve kazanlarının imalatı, buhar kazanı imalatı (merkezi kalorifer kazanları hariç)
45	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi
46	Hava taşıtları ve motorlarının bakım ve onarımı
47	Motosiklet ve bisiklet üretimi
48	Akıllı çok fonksiyonlu teknik tekstil
49	Kömür gazı üretimi (sentez gazı)
50	Seracılık

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

11. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

11.1.Görüş ve Değerlendirme

Kırıkkale ilimizin iktisadi ve ticari gelişiminin önündeki engeller ve bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş ve değerlendirmeler aşağıda detaylı bir şekilde sıralanmıştır:

- Kırıkkale ilinin bölge ve ülke gelişmişlik düzeyi sıralamasında yerinin yükselmesi, il sınırları içerisinde bulunan insanların sosyal ve ekonomik olarak daha uygun şartlarda yaşamaları mümkündür. Bu amaçla akılcı, uygulanabilir ve katılımcı projeler geliştirilip, hayata geçirilmelidir. Kırıkkale'deki işgücü kalitesini arttırabilmek için meslek edindirme kursları açılabilir.
- Kırıkkale sürekli göç veren bir şehirdir. Bu yüzden hem il merkezinde hem de ilçelerde çalışacak nitelikli eleman bulunamamaktadır. Nüfustaki bu hareketliliğin sebepleri bilimsel bir şekilde ortaya konulmalı ve çözüm önerileri getirilmelidir.
- Kırıkkale'nin kalkınması çevreyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Bunun için de Kırıkkale'nin hangi ekolojik risk bölgesinde olduğu araştırılmalıdır.
- Bölgesel temsil kabiliyetine sahip kalkınma ajansları tarafından, yerel planlama yaklaşımıyla Kırıkkale'nin kalkınma planlarının yapılması gerekmektedir. Bu planlamalar yerel gereksinimlere göre şekillenmeli ve uygulayıcıya yol gösterir nitelikte olmalıdır.
- Kırıkkale'de kadınların ekonomik hayata katılımı ve kadın kooperatifleri desteklenmelidir.
- Kırıkkale'de enerji verimliliğini arttıracak projeler hazırlanmalıdır.
- Meslek liseleri ile istihdam arasındaki ilişki zayıftır. Verilen eğitim istihdam koşulları için yeterli değildir. Dolayısıyla mezun öğrencilerin bilgileri teoriden öteye geçememektedir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İşkur ve Sanayi Ticaret Odası bu konuda işbirliği yapmalıdır.
- Ürün veriminin artması için tarımda uygulanan geleneksel yöntemler bir kenara bırakılmalı, bilimsel üretim teşvik edilmelidir.
- Kırıkkale'de girişimcilik ruhunun gelişmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- İl nüfusunda teknik lise ve üzeri eğitim seviyesine sahip olanların oranı artırılmalıdır.
- Mahalle aralarında vergi kaydı olmaksızın; patates, soğan gibi sebze ve meyve vb. satan kişilerin vergi kaydı olan esnafımızı zora sokmaktadır. Aynı meslek alanında benzer işi yapan işyerleri sürekli çoğalmaktadır. Özellikle neredeyse her semtte BİM, A-101 ve ŞOK gibi zincir marketler yer almaya başlamıştır. Bunlar birçok meslek alanında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr karşısında yüksek rekabet gücüne sahiptirler. Bunların sayılarına sınırlandırma getirilmelidir.
- Üreticiden ve imalatçılardan daha düşük fiyattan daha yüksek miktarda malı uzun vadede

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

geri ödemeli alıp, bu malları piyasada esnaf ve sanatkârlardan daha düşük fiyata satabilmektedirler. Bu durum, esnaf ve sanatkârların zincir marketler ve hipermarketler karşısındaki rekabet gücünün neredeyse yok olmasına sebep olmaktadır. AVM sayısının artması ve her çeşit ürün satması nedeniyle, pazarcı esnafı, bakkal vb. esnafın yok olmasına neden olmaktadır.

- Çırak olarak çalışmak isteyen gençlerin giderek azalması sonucunda, çırak yerinde daha yüksek maliyetli kalfa veya usta çalıştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda, kim zaman gelir düzeyi düşük olan esnaf ve sanatkârlar, kalfa çalıştırmayıp işyerlerinde çırak ve kalfanın işini kendileri yapmaktadırlar. Çıraklık ve eleman ihtiyacını karşılamak üzere, çıraklara devlet tarafından asgari ücretin 4/1 ödenmeli ve sigorta yapılmalıdır.
- Büyük işletmelerle karşılaştırıldığında, müşterilerine işyerinde kredi kartı kullandıran esnaf ve sanatkârlar bankalara daha yüksek komisyonlar ödemektedirler. Bu durum, küçük esnaf ve sanatkârın büyük işletmeler karşısında rekabet gücünü azaltmakta ve gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.
- Toptan satış amacıyla kurulmuş işyerlerinin perakende satış yapmaları küçük esnafın rekabet gücünü azaltarak gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.
- Esnaf ve Sanatkâr Odaları yeniden yapılandırılmalıdır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

KAYNAK

Kırıkkale TSO-Aralık 2023

Kaynak: TBB Risk Merkezi-Aralık 2023

Kaynak: Kırıkkale Ticaret Borsası-2023

Kaynak ESBİS-Aralık-2023

Kaynak- EKKK-Aralık 2023

Kaynak TÜBİS-Aralık 2023

Kaynak CİMER- 2023

Kaynak: TÜİK- Aralık 2023

Kaynak: Kırıkkale T.O. İl Müd.-Aralık 2023

Kaynak: KSTİM-Aralık 2023

Kaynak: <http://kultur.gov.tr> 2023

Kaynak: www.iskur.gov.tr 2023

Kaynak- SGK- Aralık 2023

Kaynak-İPKK-Aralık 2023

Kaynak- EKKK-2023

Kaynak- Ticaret Bakanlığı 2023

